Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 167 (859) | Łódź, Sroda 21 Lipca 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך י' אב תרפ"ו. | Nr. 167 (859)

24-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21. טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-71

פולמאכטען-אבער נור פאר דער איצטיגער רעגירונג

די שטעלונג פון קאלא אין דער פולמאכטען-פראגע.

די נעכטיגע זיצונג פון סיים.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספאָנדענט) די היינטיגע זיצונג פון סיים איז געווען אינטערעסאַנט מיט צוויי מאָמענטען: ס'איז ענטגילטיג ערלעדיגט געוואָרען פאָזיטיוו די פראַגע וועגען רעכט פון מלוכה-פרעזידענט פאַנאַנדערצילאָזען דעם סיים. דאַגעגען האָט דער פרעזידענט (די רעגירונג) נישט בעקומען דאָס רעכט אַרויסצולאָזען דעקרעטען מיט דער קראַפט פון אַ געזעץ. די רעגירונג קאָן נאָר בעקומען ספעציעלע פולמאַכטען אויף אַ געוויסע צייט. ס'איז מעגליך, אַז ביי דער דריטער לעזונג פון געזעץ וועגען ענדערן די קאָנסטיטוציע וועט די רעגירונג נאָך פרובען די זאַך דורכצופיהרען.

פאַר דער זיצונג פון סיים האָט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג די קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע, אויף וועלכער ס'איז געקומען צו אַ הסכם בנוגע דעם אַרטיקעל וועגען פונאַנדערלאָזען דעם סיים. די אָפּשטימונג אין סיים איבער'ן דאָזיגען אַרטיקעל איז אָפּגעלעגט געוואָרען.

דער סיים איז דאַן צוגעטראָטען צום ארטיקעל 11 וועגען דעקרעטען-רעכט. צוליב שוועריגקייטען ביי דער אָפּשטימונג האָט דער מאַרשאַלעק געמאַכט אַ הפסקה, בעת וועלכער ס'האָט זיך ווידער בעראַטען די קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע.

נאָך דער הפסקה איז דורכגעפאַלען, נישט בעקומענדיג קיין קוואַליפיצירטע מעהרהייט, דער ערשטער פונקט פונ'ם ארטיקעל, לויט וועלכען דער פרעזידענט דאַרף בעקומען דאָס רעכט ארויסצוגעבען דעקרעטען מיט דער קראַפט פון געזעצען צווישען די קאַדענצען פון סיים.

דער סיים איז דאַן צוגעטראָטען צום 2-טען פונקט, וועלכער רעדט וועגען רעכט ארויסצוגעבען אַזעלכע דעקרעטען, אויפ'ן יסוד פון אַ ספעציעלען געזעץ וועגען פולמאַכטען. דער דאָזיגער פונקט איז אָנגענומען געוואָרען.

עס זענען אויך אָנגענומען געוואָרען די ווייטערדיגע ארטיקלען פון געזעץ און ס'איז ערלעדיגט די צווייטע לעזונג.

דאַן האָבען זיך ווידער אָנגעהויבען די דעבאַטען איבער'ן

געזעץ וועגען די פולמאַכטען פאַר דער רעגירונג. דער ערשטער האָט גערעדט דעפ. כרוצקי, וועלכער האָט ערקלערט אין נאָמען פון אוקראַינישען קלוב, אַז זיין קלוב וועט שטימען געגען די פולמאַכטען.

אַנ'עהנליכע ערקלערונג האָט אָפּגעגעבען דעפ. באַלין (אוקראַינ. פויערים-גרופע).

דאָס וואָרט האָט דאַן בעקומען

דעפ. גרינבוים

בעת זיין רעדע איז געקומען צו אַ ווערטערוועקסעל צווישען רעדנער מיט דעפ. כרוצקי און דעפוטאַטען פון פ. פ. ס. די לעצטע האָט דעפ. גרינבוים צוגעוואָרפען, אַז ער האַלט זיך פאַר מעהר פאַרשטעהער פון די יודישע אַרבייטער, ווי די סאָציאַליסטישע פאַרטייען.

דעפ. גרינבוים האַלט, אַז דאָס אַמאָליגע פוילען איז געפאַלען, ווייל ס'האָט נישט געקאָנט ערלעדיגען די נאַציאָנאַליטעטען-פראַגע. צווישען דעמאָלט און היינט איז פאַרהאַן אַנ'אַנאַלאָגיע. די פערשטאַרקונג פון דער מאַכט וועט נישט העלפען, אויב עס וועט נישט געלעזט ווערען דאָס פראָבלעם פון די נאַצ. מינדערהייטען.

ביז דעם פרעמיער באַרטעל האָט קיין מיניסטער נישט געהאַט די דרייסטקייט אָפען צו ערקלעהרען, אַז פוילען טאָר נישט פיהרען קיין עקסטערמינאַציע-פּאָליטיק. אויב וועלכער מיניסטער פלעגט עפּעס טון פאַר יודען, פלעגט ער בעשווערען, אַז די פרעסע זאָל דעריבער שווייגען. פרעמיער באַרטעל איז גערעכט, ווען ער זאָגט, אַז ער וויל נישט קיין געהיימע „אוגאָדעס": מיר ווילען זיי אויך נישט. די יודישע קאָלאָ האָט איצט אַנ'אַנדער שטעלונג, ווי אַמאָל, און מיט אונזערע פאָדערונגען וועלען מיר נישט האַנדלען. פרעמיער באַרטעל האָט דער ערשטער זיך אַרויסגעזאָגט, אַז דער עקאָנאָמישער אַנטיסעמיטיזם איז שעדליך.

האַנדעלס-מיניסטער זאָגט אָן אַ נייע ווענדונג אין דער רעגירונגס-פּאָליטיק בנוגע דעם יודישען סוחר'טום. — גרויסע קאָנפערענץ פון יוד. סוחרים-דעלעגאַטען אין האַנדעלס-מיניסטעריום. — (זעה 2-טע זייט)

דעפ. גרינבוים ערקלעהרט, אַז די קאָלאָ וועט שטימען פאַר די פולמאַכטען, אָבער נאָר פאַר דער איצטיגער רעגירונג.

אין דער ווייטערדיגער דעבאַטע האָט גערעדט

דעפ. פּרילוצקי,

וועלכער האָט צ. א. געזאָגט: די עקספּאָזע פון פרעמיער ענטהאַלט צופיל הבטחות. די פאַרשטעהער פון „קאָלאָ" זענען צופרידען, וואָס דער פרעמיער האָט ערקלערט, אַז דער ווירטשאַפטליכער אַנטיסעמיטיזם איז שעדליך. מען דאַרף האָבען ווייניג דרייסטקייט צו האַלטען אַזאַ ערקלערונג פאַר אַ ציווילע דרייסטקייט. מיר וועלען זעהן, צי די רעגירונג וועט פערמאַכען דעם „ראָזוואָי."

דער פרעמיער האָט ערקלערט, אַז די רעגירונג וועט בנוגע די מינדערהייטען אָבהיטען די קאָנסטיטוציע. כ'וואָלט וועלען זעהן אַ מיניסטער, וואָס זאָל ערקלערען עפּעס אַנדערש.

דעפ. פרילוצקי ערקלערט, אַז ער וועט שטימען געגען די פולמאַכט.

די ווייטערדיגע דעבאַטע קומט פאַר היי'נט נאָכמיטאָג.

די פאָדערונגען פון יוד. אינוואַלידען

זאָגט פרעמיער באַרטעל צו צו ערפילען.

וואַרשא, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) פרעמיער באַרטעל האָט היינט אויפגענומען די דעלעגאַציע פון פוילען אויפ'ן קאָנגרעס פון יודישע אינוואַלידען, אלמנות און יתומים, וואָס איז נאָר וואָס אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין דאַנציג. בראש פון דער דעלעגאַציע זענען געווען די דעפ. ד"ר טהאָן און העלער.

דער פרעמיער האָט אַרויסגעוויזען אַ שטאַרקען אינטערעס צו די פאָסטולאַטען פון די אינוואַלידען און צוגעזאָגט, אַז דער וועקסעל, וועלכען די פריהערדיגע רעגירונגען האָבען אויסגעשטעלט, וועט ווערען אויסגעקויפט.

געשטאָרבען פעליקס דזשערזשינסקי.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) פון מאָסקווע איז דערהאַלטען געוואָרען די ידיעה, אַז אין עלטער פון 49 יאָהר איז געשטאָרבען פון אַ האַרץ-קראַנקהייט פעליקס דזשערזשינסקי.

דזשערזשינסקי איז בעקאַנט אַלס לייטער פון דער „טשעקאַ" אין רוסלאַנד. לעצטענס איז ער געווען פאָרזיצער פון סאָוויעטישען העכסטען ווירטשאַפטליכען ראַט. ער איז אַמאָל געווען אַ טעטיגער מיטגליד אין דער פוילישער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער פאַרטיי. בעת דעם פויליש-סאָוויעטישען קריג האָט דזשערזשינסקי געהערט צו דער צייטווייליגער סאָוויעטישער רעגירונג, וועלכע איז געווען בעשטימט פאַר פוילען.

הערי'אָס נייער קאַבינעט.

פּאַריז, 20 (פּאַט) אין נייעם קאַבינעט פון הערי'אָן געהען אַריין צ. אַ. הערי'אָ – פרעמיער און אויסערן, דע מאָנזי-פינאַנצען, פּענלעווע-קריג, לושער – האַנדעל.

באָמבען-אַטענטאַטען אין אויבערשלעזיען.

קאַטאָוויץ, 20 (ספּ. טעל.) אין וויטאָוועק איז געמאַכט געוואָרען אַ באָמבען-אַטענטאַט אויפ'ן קשאָנדז דודעק. אַ ברודער פון בעקאַנטען מיטגליד פון דייטשען פאָלקסבונד, וועלכער איז נאָכדעם ווי ער איז פערמשפּט געוואָרען, אַנטלאָפען פון פוילען. די באָמבע איז פון אַ זעהר פּרימיטיווער קאָנסטרוקציע.

אויף דער רעדאַקציע פון „פּאָלאָניאַ" אין קאַטאָוויץ איז געמאַכט געוואָרען אַנ'אַטענטאַט. מ'האָט געכאַפּט 3 מאַן, וואָס איינער פון זיי האָט געהאַט אַ קויש מיט באָמבעס. די באָמבעס וועגען 4 קילאָ.

די אויספאָרשונג ווערט געפיהרט. ס'ווערען ערוואַרט ווייטערדיגע אַרעסטע

אַ מערקווירדיגער בריף פון אַ יודישען זעלבסטמערדער.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש). אין דער וואוינונג פון ה' יוזעף היינריך (זלאָטאַ 56אַ) איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד זיין סובלאָקאַטאָר, דער 20-יעהריגער סטודענט פון דער העכערער האַנדעלס-שולע און בעאַמטער פון קאָמערץ-באַנק, ה' מאַריאַן טעמערסאָן. מען האָט איהם געפונען אין זיין צימער שוין אַ טויטען האַלטענדיג אַ גומען רעהרעל אין מויל. דאָס רעהרעל איז געווען פעראייניגט מיט דער גאַז-רעהר.

דערביי האָט מען געפונען אַן אָריגינעלען בריף, וועלכער בעווייזט, אַז מיר האָבען דאָ צו טהון נישט מיט קיין געוועהנליכען זעלבסטמערדער; דער בריף לויטעט:

„עס איז מיר שווער פעסטצושטעלען, ווי אַזוי איך בין געקומען צו דער דאָזיגער איבערצייגונג, איך מיין אָבער, אַז איך האָב שטענדיג אַזוי געטראַכט. די געלעגענהייט איז איצט פערהאַן. נאָך אַ לאַנגער טראַכטעניש בין איך געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז מיין וועזען איז איבריג אויף דער דאָזיגער וועלט. נישט זעהענדיג פאַר זיך קיין שום צוקונפט אויף דער זייט, וועל איך זעהען, וואָס עס איז פאַרהאַן אויף יענער זייט.

די איינזאַמקייט איז פאַר מיר אַ שלעכטער חבר און אַ שלעכטער בעל-יועץ. טויזענדער מאָל האָב איך ליבער די געזעלשאַפט פון קולטורעלע מענשען מיט אַלע זייערע פעהלערן, איידער די געזעלשאַפט פון נישט קולטורעלע מענשען מיט די גרעסטע מעלות.

פּ. ס. פאַר פרוי היינריך: האָט נישט קיין עגמת-נפש. איך האָב געדענקט וועגען דעם, אַז איך זאָל נישט אינגאַנצען אויפדרעהען דעם גאַז-קראַן".

די אָפענע יודישע וואונד אין רומעניען.

יודען זענען „יודען" און נישט „יודאַנען".

בוקאַרעשט (י. ט. אַ.) די ערשטע סעסיע פון ניי-געוועהלטען רומענישען פאַרלאַמענט האָט זיך געשלאָסען. אויף דער לעצטער זיצונג פון פאַרלאַמענט האָט געהאַלטען אַ לענגערע רעדע דער יודישער דעפוטאַט דר. מאיר עבנער. דער רעדנער האָט ערקלעהרט, אַז די קאָנסאָלידירונג פון דער מלוכה פאָדערט דרינגענד די ערלעדיגונג פון דער יודישער פראַגע, וועלכע איז נאָך אַלץ אַן אָפענע וואונד. דער רעדנער פערלאַנגט צו ענדערן דאָס געזעץ וועגען מלוכה-בירגערשאַפט אין דעם זין, אַז עס זאָל רעספעקטירט ווערען נישט בלויז דאָס לעבען און אייגענטום, נאָר אויך די עהרע און ווירדע פון די יודישע בירגער. די יודען זענען פונקט אַזוי עמפינדליך געגען אָנגריף אויף זייער עהרע, ווי אַנדערע בירגער און פעלקער. ווייטער האָט דעפוטאַט עבנער געפאָדערט פון פאַרלאַמענט-פאָרזיצער, דאָס אין פאַרלאַמענט זאָל מען זיך בענוצען מיט'ן וואָרט „יוד" אַנשטאָט „יודאַן", וואָס בעדייט אין דער רומענישער שפּראַך אַ גרינג-שעצונג. דער רעדנער איז איבערצייגט, אַז די לעזונג פון דער יודען-פראַגע וועט שאַפען ברידערליכע בעציהונגען צווישען דער רומענישער און יודישער בעפעלקערונג.

נייע ווענדונג אין בעציהונג צום יוד. סוחר'טום

די גרויסע קאנפערענץ פון יודישע סוחרים-פארשטעהער אין האנדעלס-מיניסטעריום.

די לאדזער דעלעגאטען ערקלערען פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט", אז זיי האבען ארויסגעטראגען פון דער קאנפערענץ דעם בעסטען איינדרוק.

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין האנדעלס מיניסטעריום איז היינט פארגעקומען א גרויסע קאנפערענץ פון יודישען סוחר'טום פון אלע געביטען אין לאנד. אויף דער קאנפערענץ זענען אנוועזענד געווען — א חוץ דעם האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי — דער דירעקטאר פון אינדוסטרי-דעפארטאמענט דאמבראווסקי, וויצע-מיניסטער דאלעזשאל, דיר. פון פינאנץ-דעפארטאמענט טשעכאוויטש, פון האנדעלס-דעפארטאמענט — לאנגע א. א. מצד די יודישע סוחרים זענען אנוועזענד געווען: סענ. טרוסקער, סענ. שערעשעווסקי, דעפ. ווישליצקי, ה"ה זיידעמאן, פרידע, הימעלפארב, ארגאזאן און יאסט; פון ווילנע — אינזש. טראצקי, ביאליסטאק — ליכטענשטיין, טשענסטאכאוו — גוטפעלד, וולאצלאוועק — שטאלצמאן, קאטאוויץ — לאמפעל, סאסנאוויץ — זילבערשלאג, פאזען — נאדעל און פון לאדז — די ה"ה ד"ר זאקס, אדוו. היימאן, דיר. בארוך, ה' אייזנער און ה' רוס.

די קאנפערענץ האט געעפנט דער האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי, וועלכער האט אנגעהויבן דערפון, אז די קאנפערענץ דארף עפענען א נייע עפאכע אין דער בעציהונג צו די בעדערפענישען פון האנדעל אין פוילען. צוזאמען מיט'ן אויפבוי פון ווירטשאפטליכען לעבען, זאגט דער מיניסטער, דארף געהן אויך דער אויפבוי פון האנדעל, דאס יודישע סוחרטום דארף אין דעם דאזיגען אויפבוי נעהמען א גלייכען אנטייל. מיט דער ענטוויקלונג פון ווירטשאפטליכען לעבען דארף אויך דער האנדעל אין פוילען שפילען די היסטארישע ראלע, וועלכע ער האט געשפילט אין די מערב-לענדער. דער האנדעל שפילט א ראלע נישט נאר אין אינערליכען לעבען, ער האט א דאמינירענדע בעדייטונג אין די אינטערנאציאנאלע בעציהונגען. אויפ'ן אינטערנאצ. באדען בעטראכט מען נאך נישט פוילען פאר א וויכטיגען ווירטשאפטליכען פאקטאר, ווייל דא אין לאנד האט מען זיך ביז איצט מעהר פאר אלעמען אפגעגעבען מיט פאליטיק. אין דער אינערליכער פאליטיק האט מען זיך מעהר אינטערעסירט מיט פיסקאלע ענינים. אבער פונקט, ווי א מענשליכער ארגאניזם קאן נישט לעבען אהן א געזונדע בלוט-צירקולאציע, אזוי קאן די מלוכה נישט עקזיסטירן אהן א געזונדען האנדעל.

אין דער דיסקוסיע, וועלכע האט זיך ענטוויקעלט נאך דער רעדע פון מיניסטער קוויאטקאווסקי האבען די דעלעגאטען פון יודישען סוחר'טום ארויסגערוקט 5 גרופען פראגען: 1) די פאליטיק פון דער רעגירונג בנוגע דעם האנדעל — רעפערירט האט סענאטאר טרוסקער, 2) דער אין- און אויסלענדישער האנדעל — דעפ. ווישליצקי, 3) פינאנצען — סענ. שערעשעווסקי, 4) שטייערען — אינזש. זיידעמאן, 5) צאל-געמיינע פראגען — דעפ. אייזענשטיין.

עס האבען נאך גערעדט: ד"ר זאקס, ה' טראצקי, לאמפעל, וועלכע האבען אין בולטע שטריכען אנגעצייכענט די ראלע פון יודישען סוחרטום, וואס ווערט רואינירט דורך שטייערען; זיי האבען געפאדערט, אז עס זאלען רעגולירט ווערען די בעציהונגען צום האנדעל, ווייל דאס ליגט אין אינטערעס פון דער מלוכה.

די סוחרים-פארשטעהער האבען איבערגעגעבען דעם מיניסטער א מעמאריאל, וואס ענטהאלט 40 פונקטען און אין וועלכען עס זענען פרעציזירט די פאסטולאטען פון די יודישע סוחרים. עס האט דאן ווידער גערעדט מינ. קוויאטקאווסקי, וועלכער האט אנגעוויזען, אז ביז איצט האט דאס סוחרטום נישט גענאסען פון דער געהעריגער השגחה.

דער מיניסטער זאגט צו, אז סיי ביי העכערע אינסטאנצען, סיי די נידריגערע וועלען בעקומען דעם אויפטראג צו בעטראכטען די יודישע סוחרים אלס לאיאלע בירגער. די ביזאיצטיגע מעטאדען פון קאמף מיט ליכווע וועלען אפגעשאפט ווערען.

דער מיניסטער האלט, אז מ'דארף די סוחרים צווינגען, זיי זאלען פאהרען קיין אויסלאנד, און ער וועט זיין אנהענגער פון אבשאפען די פעסער-בעגרענצונגען.

דער מיניסטער זאגט די דעלעגאטען, זיי זאלען אהיימפאהרען אין זייערע שטעדט צו די יודישע סוחרים מיט ווערטער פון נחמה, ווייל די מאסגעבענדע פאקטארען וועלען נעהמען די סוחרים אונטער זייערע אפיקעס.

בנוגע שטייערען- און צאל-פראגען האט געגעבען ערקלערונגען וויצע-מיניסטער טשעכאוויטש.

סענ. טרוסקער האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז די ווערטער פון די רעגירונגס-פארשטעהער וועלען פערוואנדעלט ווערען אין מעשים, און דערויף איז די קאנפערענץ געשלאסען געווארען.

דער איינדרוק ביי די לאדזער דעלעגאטען.

נעכטען ביינאכט זענען צוריקגעקומען פון דער קאנפערענץ אין האנדעלס-מיניסטעריום די דעלעגאטען פון לאדזער סוחרים. אונזער מיטארבייטער האט געהאט מיט זיי א געשפרעך וועגען די איינדריקען, וואס זיי האבען ארויסגעטראגען פון דער דאזיגער קאנפערענץ.

דירעקטאר בארוך

(צענטראלער סוחרים-פעראיין פעטריקאווער 10) גיט-איבער:

פון דער דאזיגער קאנפערענץ האבען מיר ארויסגעטראגען דעם בעסטען איינדרוק. צום ערשטען מאל האבען מיר געזעהען, אז די רעגירונג אינטערעסירט זיך אויפריכטיג מיט אונזערע פאסטולאטען און וויל געפינען א וועג צו לינדערען אונזער שווערע סיטואציע. שוין דער דאזיגער פאקט, וואס אויף דער קאנפערענץ זענען אנוועזענד געווען א חוץ דעם האנדעלס-מיניסטער אויך פערטרעטער פון פינאנץ-מיניסטעריום, לייטער פון צאל-אמט, פערטרעטער פון אינערן-מיניסטעריום און אנדערע ד. ה. אלע ספערען, וואס קומען אין בעריהרונג מיט'ן האנדעל, דאס האט אונז בעוויזען, אז די רעגירונג גיט צו דער דאזיגער קאנפערענץ א וויכטיגע און ערנסטע בעדייטונג. מיר האבען אויך ענדליך געהערט, אז ביז איצט האט מען זיך צום האנדעל בעצויגען שטיפמוטעריש און אז פון איצט אן וועט די בעציהונג זיך ענדערען.

פאר אונז איז זעהר סימפאטיש, אז מ'ווידערהאלט שוין נישט אין די מאסגעבענדע ספערען, ווי ס'האט געזאגט זרזשעכאווסקי, אז מ'מוז שטרעבען צו פערניכטען דעם האנדעל, וועלכער איז אן איבריגע אונפראדוקטיווע לאסט. פערקעהרט, דער איצטיגער האנדעלס-מיניסטער פערשטעהט די ראל און אויפגאבע פונ'ם האנדעל. ער פערגלייכט זיין ראלע אין מלוכה-ווירטשאפטליכען ארגאניזם צום בלוט-אפאראט אינ'ם מענשליכען קערפער.

דערפאר טאקי האט ער אנערקענט די וויכטיגקייט פון דעם, אז פאר די לאדזער רייזענדע זאלען געמאכט ווערען אלע הנחות וועגען די פעסער און האט געבעטען צושטעלען א רשימה פון די לאדזער פאר-קריגס-רייזענדע, פאר וועלכע ס'וועלען געמאכט ווערען אלע ארט פערלייכטערונגען און זיי וועלען שוין קענען אין די נאהנטסטע טעג ארויספאהרען.

ה' יאקוב אייזנער

וויצע-פארזיצער פון סוחרים-פעראיין (פיעטריקאווער 10).

די דאזיגע קאנפערענץ האט פאר אונז א מעהר פסיכאלאגישע בעדייטונג, ווי א פראקטיש מאטעריעלע. מיר ווייסען, אז דער האנדעלס-מיניסטער איז נישט בכח אליין דורכצופיהרען אונזערע פראבלעמען, בעזונדערס ווען זיי ריהרען אן די מלוכה-פינאנצען. אבער שוין דער פאקט, וואס ס'איז דא דער ווילען און ס'ווייזט זיך ארויס דער אינטערעס און פערשטענדניש פאר'ן סוחר'טום בעפליגעלט איהם און וועט איהם געבען כוח'ות און אונטערנעהמונגס-גייסט צו דער ארבייט, וואס ס'איז אזוי פאר איהם איצט נויטיג.

מיר האבען געהערט פונ'ם מיניסטער, אז ס'וועט נאך אויסקומען צו ליידען אפשר שווערער ווי ביז איצט, אבער דער צושטאנד וועט נישט לאנג דויערן און ס'וועט ווערען לייכטער און בעסער און מיר האבען פערלאזען די קאנפערענץ מיט א גלויבען, אז ס'וועט ווירקליך אזוי זיין.

מיר האבען אויף דער דאזיגער קאנפערענץ, נישט זייענדיג פון קיינעם געשטערט, ארויסגעזאגט אונזערע וועהטאגען און מיר זענען אויפמערקזאם אויסגעהערט געווארען.

די ווייטערדיגע קאנפערענצען וועלען ווארשיינליך פארקומען געמיינזאם מיט די קריסטליכע סוחרים.

ה' ב. רוס

(פארזיצער פון סוחרים-פעראיין, פאלודניאווא 15) האט ארויסגעטראגען פון דער קאנפערענץ דעם בעסטען איינדרוק. ס'איז דא אין די רעגירונגס-ספערען א ווילען צו העלפען דעם סוחרטום זיך צו שטעלען אויף די פיס און אויסצופיהרען אין מלוכה-לעבען די ראל צו וואס עס איז בערופען.

די איצטיגע רעגירונג ווייסט, אז דאס סוחרטום שטארקט די אינדוסטריע און בערייכערט די מלוכה. זי וועט נישט בעטראכטען די סוחרים אלס געזעלשאפטליכע לאסט.

פון דער דאזיגער אפשאצונג איז פערשטענדליך, אז אויך די בעציהונג צו די נויטען פונ'ם סוחרטום וועט איצט ווערען אנ'אנדערע, א מעהר פאזיטיווע.

געשלאסען די אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ פון ליבעראלען יודענטום

געשאפען א וועלט-פערבאנד פון ליבעראלע יודען.

לאנדאן, (י. ט. א.) די ערשטע אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ פון די ליבעראלע יודען האט זיך געשלאסען מיט אננעהמען א בעשלוס צו שאפען א וועלט-פערבאנד פון ליבעראלען יודענטום. די אויפגאבע פון פערבאנד וועט זיין צו פראפאגאנדירען דעם געדאנק פון ליבעראלען יודענטום, העלפען שאפען נייע לאנדעס-פערבאנדען פון ליבעראלע יודען און קאארדינירען די ארבייט פון די פערבאנדען אין פערשידענע לענדער. יעדע צוויי יאהר וועט פארקומען א דעלעגאטען-צוזאמענפאהר פון די בעזונדערע פעראיינען.

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קאנפערענץ זענען אויסגעהערט געווארען רעפעראטען וועגען דער בעדייטונג פון ליבעראליזם אין פערשידענע לענדער.

ראבינער ד"ר סטיפען וויז, האט געשטעלט צו דער דיסקוסיע א פראגע, צי אין ליבעראלען יודענטום איז פארהאן אנ'ארט פאר'ן ציוניזם. די קאנפערענץ מוז קלאר און אונצווייטייטיג זיך ארויסזאגען, אז דער ליבעראליזם איז נישט אין סתירה צום ציוניזם.

וועגען ליבעראליזם אין דייטשלאנד האט רעפערירט ד"ר שטערן. אין דייטשלאנד זענען נישט פארהאן קיין ספעציעלע קהלות פון ליבעראלען. די גרויסע יודישע קהלות אין דייטשלאנד פערנעמען זיך מיט רעליגיעזע און קולטורעלע ענינים. ס'רוב ציוניסטען זענען געשטימט קאנסערוואטיוו. אין קאמף מיט'ן אנטיסעמיטיזם געהען זיי ארויס פון שטאנדפונקט, דאס די דייטשע יודען זענען געבונדען אויפ'ן לעבען און טויט מיט'ן דייטשען פאטערלאנד.

וועגען ליבעראליזם אין אמעריקא האט רעפערירט ראבינער ד"ר מארגענשטערן. דאס ליבעראלע יודענטום אין אמעריקא צעהלט שוין דריי דורות. דער ערשטער דור האט געלעבט אונטער דער השפעה פון דייטשלאנד. די אנפיהרער פון די ליבעראלען זענען געוועזען דייטשע יודען. דער צווייטער דור האט געגרינדעט דעם „יוניאן אוו היבראקאן גריישען" (1873) און „העברו יוניאן קאלעדזש" (1875).

Dr. med.
WOLF EYCHNER
Zgierska 38, tel. 34-72
ספעצ. פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.
פון 12 ביז 1 מיטאג אין דער לעטשניצע אויף
נייעם מארק, פעטריקאווער 294.

פאר 5 זלאטעס
עלעקטריש בעלייכטונג איז שטוב!
אויף ראטעס נור צו 5 זלאטעס וועכענטליך
בעקומט איהר ביי מיר נייע אנלאגעס און איבערמאכען פון אלטע אויף נייע אנלאגעס, ווי אויך פערשידענע עלעקטראטעכנישע מאטעריאלען, זשארובקעס, גאז-צילינדערן אלעס צו זעהר בילינגע פרייזען. קומט, איבערצייגט אייך!
מיט בעשטעטיגונג פון די עלעקטראווניע.
בעמערקונג: ביאן פאר קאסע.
מיט אכטונג ח. טאלניק,
ציגעל-גאס 63 (ביים פוילישען טעאטער)

שניידער-מייסטער-פעראיין אין לאדז,
פיעטריקאווער 20.
היינט מיטוואך, דעם 21. און מארגען דאנערשטאג, דעם 22. יולי
8 א זייגער אין אווענד קומט פאר די פארטזעצונג פון דער
יעהרליכער
אלגעמיינער פערזאמלונג
אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען
795
מיט אכטונג די פערוואלטונג.

אכטונג, שליטען-שטריקער-מייסטער!
היינט מיטוואך, דעם 21 יולי ד. י. 8 א זייגער אין אווענד קומט פאר
אין לאקאל פון צענטר. האנדווערקער-פערבאנד (פאלודניאווא 4) א
פייערליכע ערעפנונג
פון רויה-מאטעריאלן-קאאפעראטיוו
ביים שליטען-שטריקער-מייסטער-פעראיין, צו וועלכען אלע מיטגלידער
און נישט-מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך און צאהלרייך צו ערשיינען.
794
מיט אכטונג די פערוואלטונג.

אכטונג, סוחרים און מילנער!
ביי די לאנג-יעהריגע פירמע פון
ר. ראזענבלום זעק
בעקומט מען פערשידענע סארטען
צו צונעמליכע פרייזען.
לאדז, אלעקסאנדריסקא 16.
777

Dr. med. Braun
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ ליכט (האהער אויספאל).
23 פאלודניאווא 23
— טעלעפאן 26.40. —
נעהמט אן פון 9-10 און פון 6-8 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינאווסקא 9
טעלעפאן 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5-7. 175
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון
10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכם.

לאדז.
21 יולי 1926

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאדז.
21 יולי 1926

אהו דרוס

אונזער "ז פרעס פון דער צייט.

די עקספאָזע פון פרעמיער באַרטעל, וואָס איז געווען די זיכליכסטע פון אַלע פרעמיער - רעדעס וועלכע זענען לעצטע געהאַלטען - געוואָרען אין אונזער סיים, האָט זיך, זעלבסטפערשטענדליך, מיט אַ פערשידענקלאַנגיגען עכאָ אָפגעדופען אין דער גאַנצער פוילישער פרעסע, און עס מוז אָגב בעמערקט ווערען, אַז דעם פרעמיער'ס זאַכליכקייט האָט אַרויסגערופען מעהר-ווייניגער זאַכליכע אָפשאַצונגען אין דער עפענטליכער מיינונג, וואָס קאָן אויך ווערען פערגליכען צו אַ שטיקעל „מאָראַלישע איבערקעהרעניש“, און קוואַליפיצירט-ווערען צו דעם מין דערנעהנטערונג צו זאַכליכקייט.

איטליכע ריכטונג מיידט נישט אויס דערביי צו אָפשטעלען זיך אויף געוויסע פאַרבעהאַלטען -- פון אַלעמען ווערט אָבער קאָנסטאַטירט, אַז די עקספאָזע האָט זיך ספעציעל אויסגעצייכענט מיט אוהר אָפטימיזם, וואָס האָט אַפילו איבערגעשטיגען דעם פריהערדיגען אָפטימיזם פון זעל. גראַבסקי...

זענען מאַנכע דערמיט צופרידען, ווי אַ שטיינער, אַ חולה-מסוכן איז צופרידען, ווען דער רופא ברענגט פאַר איהם טרייסט דורך אַ פאָפערדיגער בעהאַנדלונג, און אַנדערע ווידער דריקען אויס זייער אונצופרידענהייט – טאַקי צוליב דערזעלבער גראַבסקי-סיבה..

די „רזעשפאָספאָליטאַ“, צ. ב. ש. האַלט, אַז די סיבה פון באַרטעלס אָפטימיזם איז צוזאַמענהאַנג מיט דער פערבעסערונג פון דער הירטשאַפטליכער סיטואַציע, דאַרף מען פערדאַנקען נישט דעם איצטיגען קאַבינעט, נאָר זיין פאָרגענגער.

„אויפ'ן געביט פון יעדען מלוכה-רעסאָרט - שרייבט די דאָזיגע צייטונג וואָלטען מיר געקאָנט שטעלען דעם פרעמיער אַ גאַנצע רייה פראַגען, אַז די לאַגע איז גאָרנישט אַזוי אידעאַל, ווי ער שטעלט זי פאָר, און אַז פון אמת'ע פערדינסטען איז נאָך זעהר ווייט“.

דער אָרגאַן פון די גרויס-אינדוסטריעלער, דער „קוריער פאָלסקי“ דריקט ווידער אויס זיין נישט-צופרידענהייט דערמיט, וואָס דער פרעמיער האָט כמעט אויסגעמיטען אין זיין רעדע די פוילישע אינדוסטריע, אָפשטעלענדיג זיך דערהויפט אויף דער לאַנדווירטשאַפט.

די דאָזיגע טענה איז אודאי אַ גערעכטע, און זי האָט מיט איינפערזוכט גאָרנישט צו טון, בעת די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ פאָראַננאַ“ (דוואַ גראָשע) פלאַמט ממש פאַר איינפערזוכט:

„וואָס שייך דעם עצם רעגירונגס-פראָגראַם איז דער פרעמיער געווען אויסערגעוועהנליך בעשיידען און צוריקגעהאַלטען. קלאָהרע הבטחות האָט ער בלויז געגעבען די נאַצ. מינדערהייטען, ובפרט די יודען, פאַר וואָס די לעצטע האָבען איהם ליידענשאַפטליך און אויפריכטיג אַפלאָדירט“.

עס איז אַ נאַטירליכע זאַך, אַז די „דוואַ גראָשע“ איז דערייבער, און צוליב אַנדערע היפער-אָפטימיסטישע טעמים לחלוטין נישט צופרידען.. עס לעגט זיך איהר נישט אויפ'ן שכל, אַז עמיצער קאָן דענקען בעסער, און האָבען אַ גוטען ווילען:

דערפאַר אָבער חאַלט דער רעגירונגס אָרגאַן, דער „נאָווי קוריער פאָלסקי“, אַז –

„דער פרעמיער האָט מיט רעכט געקאָנט אָנרופען זיין קאַבינעט „די רעגירונג פון אַרבייט“. אַזאַ רעגירונג איז נישט-נאָר וואָס מען מעג איהר געבען, נאָר מען מוז איהר געבען די רעכט, וועלכע זי פערלאַנגט זיך. נאָך דער עקספאָזע איז אַלץ קלאָר און מאָטיווירט געוואָרען. איצט וואַרטען מיר אויף אַ בעגרינדעטען אַרויסזאָגען זיך פון סיים“...

קלאָר איז עס פאַר דעם „נאָווי קוריער פאָלסקי“. דער „ראָבאָטניק“ אָבער מיינט, אַז –

„פון אַלץ איז געווען צו זעהן, אַז די רעגירונג האָט נישט קיין פלאַן וועגען די פולמאַכטען, אַז זי האָט נאָך נישט קיין קאָנקרעטע פראָיעקטען, און אַז אַלץ איז נאָך בסוף פאַר איהר נופא. ווידער – האָט דער ה' באַרטעל מיט קיין וואָרט נישט דערמאָנט דאָס פונאַנדערלאָזען פון סיים, וואָס ס'איז זעהר כאַראַקטעריסטיש, און – ער האָט אפילו נישט געגעבען קיין פערפליכטונג, אַז ער וועט נישט עובר זיין אויף די עקזיסטירענדע אַרבייטער-געזעצגעבונג“.

אינטערעסאַנט איז, וואָס די וואַרשאַ-

פרץ שטיין אין שפּיטאַל.

וואָס דערצעהלט דער קרבן פון האַידאַמאַקישע כוואַליע.

אַ מיטאַרבייטער פון „פ. ה.“ האָט געמאַכט אַ בעזוך ביי שטיינ'ען אין שפּיטאַל. ער דערצעהלט וועגען דעם פאַלגענדעס:

פרץ שטיין איז אַלט 41 יאָהר, נאָר זייט קורץ געשוירען שפיציג בערדעל איז פולקאָם גרוי. אויס'ן קאָפ זענען די האָר שוואַרצלעך, דאָס פנים לענגליך, מיט צוויי פעראומערטע, צושראָקענע גרויסע אויגען, וואָס לויפען אומזיכער הין און צוריק. דער וועהטאָג פון זיין וואונד האָט איינגעצאַנצען אויסגעקרימט זיין פנים, עס שוידערט איהם, די לינקע געשאָסענע האַנד איז אונבעוועגליך, ער פיהלט אַ וועהטאָג אין רוקען און עס איז איהם שווער צו ליגען. ער רעדט שטיל:

עס איז אייך שווער צו רעדען?

— ניין, פאַר אַ יודישע זאַך איז מיר גאָרניט צו שווער.

שטיין שטאַמט פון רוסלאַנד, פון ראָסטאָוו. ער איז אַ שניידער, געוועזען פערמעגליך. אין קריג איז ער גענומען געוואָרען אַלס רעזערוויסט. ער האָט געדינט צוויי מיט אַ האַלב יאָהר ביז עס איז אויסגעבראָכען די רעוואָלוציע.. דעמאָלסט איז ער אַהיימגעקומען קיין ראָסטאָוו.

עס האָבען אָנגעהויבען אָנקומען ידיעות וועגען די פּאָגראָמען. פעטלוראַ מיט זיינע באַנדיטען האָבען זיך גענומען רוקען פאָראויס–מאַכנאָ האָט זיך געלאָזט הערען אין מאַריאַפּאָל, יעקאַטערינאָסלאַוו ער גובערניע. עס האָבען זיך אויך אָנגעהויבען די מערדערייען פון דער אַטאַמאַנקע מאַרוסיאַ. פרץ שטיין איז אַריינגעטראָטען אין דעם יודישען זעלבסטשוץ און אוועק פערטיידיגען דאָס יודישע לעבען.

ביי זשמערינקע איז זייער אָפטיילונג אַ ומגעריננעלט געוואָרען מיט פעטלורעס באַנדעס און מען האָט זיי גענומען געפאַנגען. דאָ האָבען די פעטלוראָוועצעס זיי אָנגעטאָן שרעקליכע ענוים.

פיל יודען האָט מען לעבעדיגערהייט בעגראָבען, געלעגט אויף אַ ברעט מיט טשוועקעס. איהם האָט מען מיט אַנ'אָנגעגליהטען לייט-אייזען געבערענט דאָס לייב און פאַמעליך אָפגעשניטען צוויי פינגער פון דער האַנד.

שטיין שאַרט אָפ דאָס העמד. די גאַנצע לינקע זייט אויפ'ן קערפּער איז פערברענט, דאָס לייב איז איינגעשרומפען, פערצויגען און רויט. צוויי פינגער פון דער רעכטער האַנד, דער קליינער און רינגעל-פינגער זענען אָפגעשניטען ביים ערשטען גליד.

ער דערצעהלט ווייטער:

— די פעטלוראָוועצעס וואָלטען איהם זיכער פערמוטשעט ביז טויט, אַזוי ווי זיי האָבען געמאַכט מיט אַ סך חברים פון זיין אָפטיילונג, נאָר גראָד אין דעם מאָמענט האָט זיך דערהערט אַ ווייט באָמבאַרדירען. די באַנדיטען האָבען זיך דערשראָקען און זענען זיך צולאָפען. זיי זענען אוועק קיין פראָסקוראָוו און דאָרט געמאַכט די שרעקליכע שחיטה. די באָלשעוויקעס, וועלכע זענען אָנגעקומען, האָבען איהם אויפגעהויבען, אָפּ געשיקט אין מיליטערישען שפיטאַל אין קיעוו, וואו ער איז אָפגעלעגען עטליכע מאָנאַטען. פון שרעק איז ער געוואָרען אַנ'עפּילעפּטיקער, ער האָט אין שפּיטאַל געקריגען די ערשטע אַטאַקע פון דער „פאַליגער קרענק“ דאָס איז ביי איהם פערבליבען ביז היינטיגע טאָג.

ווען ער איז פון שפּיטאַל אַ היימגעקומען קיין ראָסטאָוו, איז שוין זיין פרוי געווען ערמאָרדעט דורך סאָלדאַטען פון דעניקינס אַרמעע, דאָס פערמעגען צוראַבירט, ער איז געבליבען ביי זיינע קליינע קינדער. מעהר האָט ער נישט געקענט בלייבען אין ראָסטאָוו. דער וועהטאָג איז געווען צו גרויס און ער האָט בעשלאָסען אַוועקצואָהרען אין דער וועלט אַריין. קראַנק איז ער געווען און צובראָכען, און די שווערע קרענק האָט איהם שרעקליך געמוטשעט.

ער איז געקומען קיין פוילין, געוואוינט אין לאָמזשאַ, זיינע ברידער פון בראַזיליען האָבען איהם געשיקט געלד.

פון פוילען איז ער געפאָהרען קיין אַרגענטינאַ, געוועזען דאָרט 2 מיט אַ האַלב יאָהר אין אַנ'אַזיל, ווייל ער איז געווען צוליב דער קרענק אונפעהיג צו אַרבייטען. דערנאָך איז ער מיט 9 מאָנאַטען צוריק געפאָהרען קיין ארץ-ישראל, כדי זיך דאָרט צו בעזעצען, אָבער צוליב דער קרענק, האָט מען איהם אין פאָרט נישט אַריינגעלאָזען. ער איז געקומען קיין מאַרסעל, פון דאָרט קיין פּאַריז, וואו ער איז ביז היינטיגען טאָג אין אַזיל.

ווען ער האָט זיך דערוואוסט וועגען שוואַרצבאַרדס טהאָט האָט עס אויף איהם געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק. ער האָט זיך געמאָלדען אַלס עדות, מען האָט איהם גערופען צום טריבונאַל, פאָטאָגראַפירט די אויסגעבריהטע זייט, איצט האָט ער געזאָלט אַוועקפאָהרען צו זיין זוהן קיין אַנטווערפען, דעריבער האָט ער אָנגעשריבען אַ בריף צום אויספאָרשונגס-ריכטער, מען זאָל זיך צואיילען מיט דעם אויספרעגען. מיט 2 טעג שפּעטער איז פאָרגעקומען דער אָנפאַל אויף איהם...

עס קימט אָן שטיינ'ס זוהן, דער קליינער דוד'ל. ער ברענגט דעם טאַטען אַ קיכעלע פאַר די לעצטע גראָשען. דער טאַטע צעוויינט זיך. דאָס קינד קושט איהם די האַנד.

– שוואַרצבאַרד – וואַנדעט ער זיך צו מיר מיט פערוויינטע אויגען – שוואַרצבאַרד איז דאָך אַ שליח פון גאָט; – ער האָט זיך אָנגענומען פאַר אונז, איך וואָלט וועלען זיין אַ קרבן פאַר איהם. אַוועקגעבען מיין לעבען, אַבי איהם זאָל גאָר נישט זיין. זאָל מען איהם נישט זאָגען, אַז מען האָט מיט געשאָסען, ווייל איך האָב געוואָלט עדות-זאָגען לטובת איהם. ער וועט האָבען נחמת נפש. ווייסט איהר וואָס איך האָב זיך אָנגעזעהן, וואָס איך האָב געליטען, וויפיל צרות מען האָט מיר געטון.

פלוצלינג ווערט שטיינס פנים טויטבלאַס, די אויגען פערמאַכען זיך, ער נעמט שטאַמלען אָפגעריסען: איך זעה זיי... טויטע... אָהן קעפּ. זיי געהען... מעוברת'ע ווייבער... מען שניידט בייכער... טויטע אָהן קעפּ...

אַ טעמפער מרוק רייסט זיך אַרויס פון זיין ברוסט און דערשרעקט אַלע אין שפּיטאַל. שווערע, הילכיגע אָטעמצוגען טרייסלען איהם אויף עטליכע מאָל, דאָס מויל פערקרימט זיך אין אַ טיפער גרימאַס, דער שוים נעמט שלאָגען אויף די ליפען. דאָס פנים איז בלוי, זיין קערפּער טרייסעלט זיך כסדר.

עס לויפען אָן די קראַנקען-שוועסטער איז עטליכע מינוט געהט דער עפּילעפּטישער אַטאַק איבער.

שטיין ליגט אַ בלאַסער, אָפגעשוואַכטער, מען קען איהם מעהר נישט אויספרעגען.

פאַרי בערזשער

(מאָמענט-בילדער פון פּאַריז)

פון ד"ר א. סאַראַלניק.

אַנ'אָוועגד אין די „פּאַלי-בערזשער“. דער מקור פון אַלע „פאָליס“ אין דער גאַנצער וועלט. דער מוסטער פון אַלע שאַנטאַנס און קאַבאַרעס און „מיוזיק האָלס“. אויף דאָ האָט פּאַריז אַרויסגעגעבען דעם לאָזונג, געשאַפען דעם מאָדעל, און די גאַנצע וועלט טוט נאָך.

די גרינגסטע אין די אָנגענעהמסטע פאָרם. עס איז שווער נאָכצומאַכען וואָלטער'ן, עס איז אונמעגליך איבער-חזר'ן די פראַנצויזישע רעוואָלוציע – די דייטשען האָבען זיך געפּרובט אין 1848, און עס האָט געדויערט כמעט פינף און-זיבעציג יאָהר ביז זיי האָבען עס מעהר אָדער ווייניגער פערענדיגט. אָבער אויסטון פרויען נאַקעט, האַלב אָדער איינגאַנצען, אין טריקאָ אָדער אין גאָרנישט, אַוועקשטעלען זיי אויף דער ביהנע און לאָזען זיי דרעהען זיך. טאַנצען – אויב מען קאָן דאָס אָנרופען טאַנץ – זינגען, אויב דאָס וואָרט פּאַסט צו דעם געוועהנליכען קול-לאָזען. אונמוזיקאַלישען ליאַרם, וואָס אָט די פרויען מאַכען אין דעם טעאַטער דאָס איז נישט זעהר שווער נאָכצומאַכען.

און פון אַלאַפקא ביז מעקאַ, פון שפּיצבערגען ביז טאַהיטי דאָס איינענע בילד, דער איינענער שפּיל. און כמעט אַלעאומעטום טראָגט עס דעם פּאַריזער שטעמפּעל, די מאַרקע פון פּאַריז: „פאָליס“.

„פאָליס“ — דאָס מיינט „נאַרישקייט“, „משוגעת“, דאָס מיינט עפּעס אַנ'אָוואַנטורע פון דעם מענשען, וואָס וויל זיך בעפרייען פון דעם שכל און זיך איבערלאָזען גאַנץ צום אינסטינקט. עס איז נישט שווער. די מייסטע מענשען קומט עס אָן זעהר גרינג, כמעט „בהיסח הדעת“. און דאָך, מען דאַרף זעהן דעם אָריגינאַל, כדי צו פערשטעהן, אַז עס איז גאָר נישט אַזוי גרינג – שטיפען מיט מאָס, מיט געשמאַק, בעפרייען זיך פון דעם שכל-קאָנטראָל און דאָך נישט אַרויס פון די אַגלאַביעס און נישט ווערען-ברוטאַל, ווייל די קונסט פון זיין פרעהליך, איז אפשר נאָך אַ גרעסערע, ווי צו זיין ערנסט. פרייד מוז געלערנט ווערען. עס איז אויך אַ תורה די תורה פון דעם גוף.

*

און אָט זיץ איך אין די „פּאַלי בערזשער“. עס שטאַהלט פון ליכט און פאַרב און שעהנקייט. בילד נאָך בילד, איינס רייכער פון דעם צווייטען. אַ ים פון שטראַלען. די באַנאַלע נומער'ן, וואָס פער'מיאוס'ען אַזוי די אַלע איבעריגע „פאָליס“ אויף דער וועלט, זענען כמעט נישט פערהאַן. אמת, עס קומט אַרויף אַ נאַקעטע נעגערין, פון פלאָרידאַ, נאַקעט להלוטין, אַ חוץ אַ קליינעם גאַרטעלע פון זיידענע פעדים, און דרעהט זיך, און טשאַרלזטאָנט. אָבער אַפילו אין דער דאָזיגער נעגערין – – און איך מוז מודה זיין, איך בין נישט קיין גרויסער בעוואונדערער פון דער שוואַרצער ראַסע – איז דאָ אַנ'אייגענאַרטיגע שעהנקייט. פּאַריז האָט זי געצוואונגען אַריינצוטראָגען פאַנטאַזיע און קולטור אין איהר באַרבאַריי, אין איהר פרימיטיוויטעט. אין דער ברוינער קערפּער וויגט זיך און דרעהט זיך און ווי אַ שלאַנג – אַ טראָפּיש בילד אין אַ הייסער אַטמאָספערע.

אָבער דאָס איז בלויז אַנ'עפּיזאָד. דער עיקר איז נישט דער עקזאָטישבאַרבאַרישער, אַפריקאַניש-אַמעריקאַנער עלעמענט, נאָר טאַקע פּאַריז, פראַנקרייך, און איהר אַלטע געשיכטע, און איהר אייגענאַרטיגע סימבאָליק.

אַ בילד שטעהט אויף פאַר אייערע אויגען: אַלט-פראַנקרייך, דערפיהרט פון די גאָר-אַלטע, פרומע, קאַטאָלישע צייטען, פון קאַיאַר, דעם ריטער אָהן אַ פלעק, ביז צום ריטער מיט אַ סך פלעקען, לואי דעם פערצעהנטען און זיין ווערסאַיל.

אַ בילד, ווי נאָר אַ קינסטלער פאַלק קאָן אויסטראַכטען. אַ וואַנט, וואָס ווערט פלוצלינג אַ גאַניק מיט טרעפּען; פאַרבפלעקען, וואָס ווערען פרויען. אַ סימפאָניע פון ליכט און פאַרב און היסטאָרישער פאַנטאַזיע.

און אָט דאָס קוריאָזסטע, פראַנצויזישסטע בילד: עס לאָזט זיך אַראָפּ פלוצלינג אַ צלם. אַ ריזיגער, גרויער, אייזערנער. דער גאַנצע טונקעלער, גרוי-שוואַרצער ענטוזיאַזם פון דעם קאַטוליציזם, זיין גאַנצער האַרבקייט און שטרענגקייט איז אין דעם צלם.

אָבער אויף דעם צלם, ווי אין אַ ראַהר, זענען איינגעפלאָכטען פיר פרויען-לייבער, גאַנץ נאַקעטע, ווייס-שימערירענדיגע. אַפראָדיטע, די נאַקעטע, די שוים-געבוירענע, דער אור-חטא; די פרוי וואָס פער'שפור'ט; די נאַקעטקייט, וואָס פער'כשופ'ט – צונויפגעפלאָכטען מיט דעם צלם.

אַזאַ סימבאָל האָט געקאָנט אויסטראַכטען נאָר פּאַריז.

אמת, די דעקאָראַציע האָט געמאַכט גאָר נישט קיין פראַנצויז. אמת, דאָס גאַנצע איז קאָסמאָפּאָליטיש. די פראַנצויזען ווייסען עס און זענען אונצופרידען. „וואָס מען לעגט אַלץ נישט אויף אונז אַרויף“, האָט זיך פאַר מיר געקלאָגט אַ פראַנצויזישע דאַמע, די פרוי פון אַ מאָלער. „אָט האָט מיר נישט לאַנג אַ בעקאַנטער דערצעהלט: „ווייסט איהר שוין פון דעם לעצטען פּאַריזער סקאַנדאַל? די פרוי פון דעם און דעם איז אַנטלאָפען מיט אַנ'אַנדערע“. לאָזט זיך אָבער אויס, אַז די פרוי איז אַנ'אַמעריקאַנערין, דער מאַן אַ שפּאַניער; דער צווייטער, דער פערנאַרער – אַ גריך, און דאָס אַלץ הייסט אַ פּאַריזער סקאַנדאַל!“

עס קאָן זיין, אָבער אויך יעדער קאָסמאָפּאָליטיזם איז נאַציאָנאַל פערפאַרבט. עס איז גאָר נישט פאַרהאַן קיין אַבסאָלוטער קאָסמאָפּאָליטיזם. און אָט די קאָמבינאַציע אין „פּאַלי-בערזשער“ האָט געקאָנט געשאַפען ווערען טאַקע נאָר אין פּאַריז, ווייל די פרעמדע קינסטלער האָבען דערפיהלט דעם גייסט פון פראַנקרייך און איהר סימבאָל.

דער ריטער, וואָס איז געגאַנגען קיין ארץ-ישראל – בעפרייען די „הייליגע שטאָט פון די אומגלויביגע, גאָדפרואַ פאָן בוליאָן, אָט די דאָזיגע אַלע קעמפער פאַר רעליגיע – האָבען זיי נישט געטראָגען אין דער אייגענער צייט דאָס בילד פון „זייער דאַמע“ אויף דער ברוסט?

און האָבען די פראַנצויזען נישט אויסגעטראַכט די מערקווירדיגסטע בעלוינונג פאַר אַ „הייליגען ריטער“? עס איז געווען כמעט פאָרגעשריבען, אַז אייהער דער ריטער געהט אַוועק אין דער שלאַכט, קעמפען פאַר גאָט און דער קאַטוילישער קירך, האָט ער אַ רעכט צו פערלאַנגען פון זיין דאַמע אַ בעלוינונג: ער מעג מיט איהר שלאָפען איין נאַכט אין דעם אייגענעם בעט, בלויז אַ שאַרפער שווערד מוז זיין צווישען זיי.

מען דאַרף אויך נישט פערגעסען, אַז די „דאַמע“ איז תמיד געווען די פרוי פון אַנ'אַנדערען.

איז דאָ נישט דער אייגענער סימבאָל: דער גרויער צלם און די פערבלענדענדע ווייסקייט פון דעם נאַקעטען פרויען לייב?

דאָס גריכענטום, די גוף-רעליגיע, וואָס האָט זיך געוואָלט פערשמעלצען מיט דעם גייסט-גלויבען, און נישט געקאָנט.

דער בונד האָט זיך אָנגעהויבען אין דעם הויכען ריטערטום, גאַנץ נאָהענט צום קלויסטער, און פערענדיגט אין דעם „פּאַלי-בערזשער“.

ווער פרעסע היפערט איבער איינגאַנצען דעם יודישען מאָמענט פון דער עקספאָזע, און דערמאָנט אויך נישט דעם פאַקט, אויף וועלכען עס האָבען זיך ספעציעל אָבגעשטעלט די יודישע בלעטער, דהיינו – אַז זיינע ערקלעהרונגען האָט דער פרעמיער געגעבען, אָהן אַ דרוק מצד דער יודישער פאָרשטעהערשאַפט, און פערשטענדיגונג מיט איהר.

און ה'לואי, זאָגען מיר, וואָלט עס אַזוי געווען אויך אין דער צוקונפט, אַז פאָזיטיווע רעד זאָלען נישט זיין אַ פאָרבערייטונג צו אַנ'אַמעריקאַנער רייזע פון אַנ'אויסערן-מיניסטער, נאָר אַ רעזולטאַט פון דערוואַכטען געוויסען, און דיקטירט פון דעם פרעס-פּראָגראַם פון דער צייט!

מן.

נייער פאלקסבלאט
.21 יולי 1926

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
.21 יולי 1926

21 מיטוואך י' אב תרו"ו	יולי. זון-אויפגאנג 4,10 זון-אונטערגאנג 6,57 לענג פון טאג 14,24

היינט
זיצונג פון קהלה-ראט.

(–) דער וויצע-פארזיצער פון קהלה-ראט ח' י. מ. אייזנער האט זיך אפגעזאגט פון זיין אמט און איז אין דער פאהריגער וואך אוועקגעפאהרען קיין אויסלאנד.

דער וויצע-פארזיצער פון קהלה פערוואלטונג ה' בערגער האט אויף היינט 6 אין אווענד צוזאמענגערופען א זיצונג פון קהלה-ראט כדי צו וועהלען א נייעם וויצע-פארזיצער. צוליב דעם, וואס דער פארזיצער פון קהלה-ראט ה' בודזינער איז נישטא אין לאדז, וועט די זיצונג ווארשיינליך פיהרען דער עלטסטער מיטגליד פון קהלה-ראט.

פראטעסט
נעגען דער קהלה.

(–) אויף דער לעצטער זיצונג פון עלטערן-קאמיטעט ביי דער בארַאכאוו-שול, ציגעל-גאס 26, איז אנגענומען געווארען א שארפע פראטעסט-רעזאלוציע געגען דער פערוואלטונג פון דער קהלה, וועלכע האט אין בודזשעט נישט בעשטימט קיין סובסידיע פאר די יודישע וועלטליכע שולען.

מיטינג
פון אינטעלעקטועלע ארבייטס-לאזע.

(–) נישט קוקענדיג אויף אלע בעמיהונגען מצד די פראפעסיאנעלע פעראיינען פון אינטעלעקטועלע ארבייטער, כדי צו בעקומען די געהעריגע סומעס אויף אונטערשטיצונגען, בעשטימען די צענטראל-ארגאנען אזעלכע נישטיגע סומעס אויף דעם ציל. אז עס גענוגט קוים פאר איין דריטעל פון די ארבייטס-לאזע.

כדי אנצונעמען א שטעלונג געגען דער האנדלונג פון דער רעגירונג רופט צונויף די צווישענפעראיינס-קאמיסיע פון די אינטעלעקטועלע ארבייטער א מיטינג, וועלכער וועט פארקומען מארגען, דאנערשטאג, דעם 22 יולי, 10 א זייגער פריה אין לאקאל פון האנדעלס-אנגעשטעלטע (אל. קאשטשושקי 21).

פראטעסטען.

די קרעדיט שוץ-אפטיילונג ביים סוחרים-פעראיין (פעטריקאווער, 73) טיילט מיט, אז די פירמעס לעווין און ווארשאווסקי, וולאצלאוועק (דזשינסקא 7) און י. מ. ליכטערמאן (גענשא 7) האבען געלאזט זייערע וועקסלען צו פראטעסט.

לעטניקעס!
בעהאלט נוט אייערע זאכען, ביים פאהרען אויף זומער-וואוינונג.

(–) דער פאבריקאנט ישראל פיין (פיעטריקאווער 202) איז נישט לאנג ארויסגעפאהרען אויף זומער-וואוינונג. כדי צו פערזיכערען פאר א גנבה די ווערטפולע זאכען האט ער דאס ביסעל זילבער, קרישטאל און פאטערס איינגעפאקט אין א קאסטען, וועלכען ער האט אוועקגעשטעלט אין זיין פאבריק (אלעקסאנדריסקא 26), וועלכע איז לעצטענס נישט טעטיג.

ווי גרויס איז געווען די פערוואונדערונג פון ה' פיין, ווען, קומענדיג די טעג אין זיין פאבריק, האט ער נישט געפונען אפילו קיין סימן פון דעם קאסטען.

די אויספארשונגס-מאכט פיהרט איצט וועגען דער גנבה אנ'אויספארשונג. ה' פיין בערעכענט דעם היזק אויף 10 טויזענד זלאטעס.

די סענסאציאנעלע אפערע מיט פאלשע וועקסלען אין לאדז.
נאך ווייטערדיגע פרטים פון קאלאסאלען שווינדעל, וואס האט אויפגעטרייסעלט גאנץ לאדז.

האס עם דערצעהלט דער סוחר בופענשטיין.

(–) וועגען דער וועקסעל-אפערע ווערען בעוואוסט נאך פרטים דערוגטער קוריאזע. אזוי דערצעהלט מען למשל, אז דער וועקסעל פון מאנופאקטור-סוחר בופענשטיין אויף 2,855 זל. איז אויסגעשטעלט געווארען אויף א וועקסעל-בלאנקע אהן דעם שטעמפעל פון דער פירמע. אזעלכע וועקסלען איז געוועהנליך שווער צו דיסקאנטירען, אדער צו לאזען אין ווייטערען גאנג, ווייל זיי האבען נישט אויסערליך די חשיבות. ה' בארנשטיין וועלכער האט דעם וועקסעל דיסקאנטירט האט נישט געלעגט קיין אכט אויף דעם פעהלען פונ'ם שטעמפעל, ווייל ער האט גוט געקענט דעם אויסשטעלער און געהאלטען דעם וועקסעל פאר א גוטען. נאכ'ן דיסקאנטירען האט ה' בא־נשטיין צוגעשיקט דעם וועקסעל צום אויסשטעלער ה' בופענשטיין אין געבעטען, אז ער זאל צושטעלען זיין שטעמפעל. דער וועקסעל איז געווען אזוי קונציג נאכגעמאכט, אז דעם אויסשטעלער איז אפילו נישט איינגעפאלען קיין שום זאך און ער האט צוגעשטעלט דעם שטעמפעל.

אזוי ארום איז אויפ'ן געפעלשטען וועקסעל אונטער דער געפעלשטער אונטערשריפט געפינט זיך א ר י כ ט י ג ע ר שטעמפעל פון דער פירמע.

ווען „נייער פאלקסבלאט" איז ארויס מיט דער ענטדעקונג פון דער אפערע, האבען זיך אנגעהויבען שיטען מענשען מיט „מיינע" וועקסלען, דערצעהלט ה' בופענשטיין, נאר כ'האב שוין געוואוסט, אז מעהר ווי איין וועקסעל אויף אזא סומע האב איך נישט אויסגעשטעלט, האב איך שוין מעהר קיין שטעמפלען נישט געשטעלט.

פאריגען מאנטאג איז צו מיר אריינגעקומען א יונגערמאן — דערצעהלט ווייטער ה' בופענשטיין — און פרעגט מיך אן צו איך האב ארויסגעגעבען א וועקסעל אויף 2855 זל. איך האב בעשטעטיגט און פארגעשלאגען ביי איהם אפצודיסקאנטירען מיין וועקסעל. דער יונגערמאן האט נישט געוואלט: בופענשטיינ'ס א וועקסעל מיט א ווידזעווער זשירא ווייל ער בעסער אויסהאלטען ביז ער וועט ווערען פעליג. ער האט נעביך זיך גארנישט פארגעשטעלט, או דער דאזיגער וועקסעל וועט „פעליג" ווערען נאך פאר'ן טערמין.

דער הויזווירט יאקובזאן דערצעהלט.

מיר האבען זיך אויך געווענדעט צום ה' יאקובזאן, וועלכער איז דער ווירט פון הויז אויף פאלודניאווע 42, וואו ס'וואוינט דער געזוכטער הויפט-שולדיגער אין דער אפערע, קאוואלסקי.

— ווען האט איהר זיך דערוואוסט וועגען דער ענטדעקטער אפערע? — האבען מיר געפרעגט.

— געגוי האב איך זיך ערשט דערוואוסט מאנטאג אינדערפריה, איבערלייענענדיג דעם „נייעם פאלקסבלאט", אבער נאך זונטאג ביינאכט האט מיר דער סטרוזש געזאגט, אז צו קאוואלסקי'ן דרעהט מען זיך עפעס אהין-און-צוריק.

— זענען עפעס צו קאוואלסקי'ן געקומען פערשידענע מענשען לעצטענס?

— איך האב עס נישט בעמערקט. איבריגענס, איז ער דאך געווען א סוחר.

— וואסע שם האט ער געהאט ביי די הויז-לאקאטארען? האט ער פינקטליך געצאהלט דירה-געלד?

— קיין שלעכטען שם האט ער נישט געהאט. איהר האט דאך א סימן: מ'האט ביי איהם אין שטאט גענומען וועקסלען און זיי דיסקאנטירט. דירה-געלד איז ער מיר יא שולדיג א גרעסערע סומע.

— וואס זאגט איהר בכלל צו דער אפערע?

איך לייד דערפון נאר אויף אזוי פיל, וואס דאס איז געשעהן ביי מיר אין הויז, און איצט פרעגט מען מיך כסדר אן וועגען קאוואלסקי'ן. אגב וואלט איך, פערזענליך, נישט געגלויבט, אז קאוואלסקי וועט זיך אריינלאזען אין אזעלכע שווינדלערישע געשעפטען.

— האט מען אייך ארויסגערופען אין אויספארשונגס-אמט?

— ניין, ס'זענען נאר ביי מיר געווען פאליציי-פונקציאנארען און דורכגעקוקט דאס הויז-בוך, כדי צו וויסען די גענויע דאטען פון קאוואלסקי'ס נאמען, פאמיליען-נאמען, געבורט יכרומה וועגען דער רעוויזיע ביי קאוואלסקי'ן אין שטוב ווייס איך נישט קיין שום פרטים"

שיער נישט אנ'אומגליק אויפ'ן לאדזער פאבריקס-באהן.
צוליב דעם, וואס דער „שלאבאן" איז נישט געווען אראפגעלאזט איז א דראזשקע מיט פאסאזשירען ארויף אויף דער ליניע, אויף וועלכער ס'איז געפאהרען א לאקאמאטיוו.

(–) מ'רעדט אלץ וועגען סאנירען די פערהעלטנישען אויף די באהנען. וועגען איינפיהרען רעזשימען, בעזייטיגען די פעהלערן א. אז. וו.

אפנים, אז אין לאדז האט מען שוין אנגעהויבען דורכצופיהרען א שטיקעל „סאנאציע", ווייל — דער „שלאבאן" ביים פאבריקס-וואקזאל לאזט זיך שוין נישט אראפ.

אזוי איז נעכטען געשעהן פאלגענדער פאקט:

פון פאבריקס-וואקזאל זענען געפאהרען אין א דראשקע איניגע לאדזער סוחרים, און אזוי ווי דער „שלאבאן" איז נישט געווען אראפגעלאזט, איז די דראשקע געפאהרען אונגעשטערט.

ווי ערשטוינט זענען אבער געווארען סיי דער דראשקאזש, סיי די פאסאזשירען, ווען זיי האבען זיך געפונען פונקט צווישען דעם שלאבאן, און ס'איז אנגעפאהרען א לאקאמאטיוו.

אין גרויס שרעק זענען 2 פאסאזשירען אראפגעשפרינגען פון דער דראשקע, די איבריגע זענען ווי צומישט געבליבען זיצען, איינער פון די פאסאושירען ה' שטערן (פיעטרקאווער 6) איז פון אראפשפרינגען פערוואונדעט אין פיס.

א דאנק דעם, וואס דער לאקאמאטיוו-מאשיניסט האט זיך בעצייטענס אריענטירט און פערהאלטען די מאשין, איז צו קיין אומגליק נישט געקומען.

די איבערגעשראקענע פאסאזשירען האבען וועגען דעם אינטערוועניר ביים לייטער פון דער באהן-בעוועגונג, וועלכער האט געענטפערט, אז — דער שלאבאן איז קאליע.

דאס איז אבער נישט קיין תירוץ, די דאזיגע „תירוצים" זענען אפט סיבות פון אלע קאטאסטראפעס.

סכסוך וועגען דער וואהלינער שוהל.
דער נעכטיגער פראצעס איז אבגעלעגט געווארען.

אין 1874 יאהר איז לויט דער איניציאטיוו פון מאריץ קארפ ענטשטאנען א קאמיטעט, אין וועלכען ס'זענען א חוץ דעם איניציאטאר אריין די ה"ה דניאל דאבראניצקי, יוסף דאבושינסקי און ר' דוד בערגער. דער דאזיגער איניציאטיוו קאמיטעט פון 4 פערזאן האט אבגעקויפט ביי ווילהעלם קרויזע, וועלכער האט געהאט זיין הויז אויף פעטריקאווער 17 א טייל פון זיין גרונדשטיק און אין פערלויף פון 40 טעג אויפגעבוים א שוהל און א ביה"מ. דער ענגער קאמיטעט האט זיך געווענדעט צום ברייטען עולם נאך נדבות און עס איז צוזאמענגעשטעלט א ברייטערער קאמיטעט פון 20 פערזאן, בראש פונ'ם קאמיטעט האט זיך געשטעלט דער דעמאלסדיגער רב ר' אלי' חיים מייזל ז"ל וועלכער איז שוין בשעתו געווארען די מאסגעבענדסטע און פאפולערסטע פערזאן אין שטאדט. דעם קאמיטעט האבען געוועהלט די אנגעזעהענסטע בירגער פון שטאדט: אברהם, דוד און מאיר פרוסאק, סענדער פאזנאנסקי, חיים בלאוואט, לייבעל זאקס און א רייה אנד. ווען מ'האט געדארפט יוריריש בעפעסטיגען דעם געקויפטען גרונדשטיק און דעם בנין פון דער שוהל, איז בעשלאסען געווארען צוליב דעם, וואס דער שוהל-קאמיטעט איז נאך נישט געווען לעגאליזירט, — צו מאכען עס אויפ'ן נאמען פון די מיטגלידער פון קאמיטעט. נאטירליך, אז קיינער פון זיי האט נישט בעטראכט דעם גרונדשטיק און די שוהל פאר זיין פריוואט איינענטום. די מיטגלידער פון קאמיטעט האבען זיך ווייטער אינטערעסירט מיט דער שוהל.

דער ביה"כ איז מיט דער צייט פערגרעסערט געווארען. א דאנק א גרויסער נדבה פון דוד פרוסאק איז איינגעארדענט געווארען צענטראל-בעהייצונג און איינגעקויפט-געווארען ניי מעבעל.

אין דער לעצטער צייט איז דורך די ה"ה: מאריץ קארפ און אליעזר מאגאזאניק ז"ל דערוועקט געווארען דער פראיעקט, אז די שוהל זאל אויך גערופען-ווערען מייזעל-שוהל אויפ'ן נאמען פונ'ם פערשטארבענעם רב אלי' חיים ז"ל. דאס האט געדארפט זיין א א מצבה פאר'ן רב, וועלכער האט געהאט גרויסע פערדינסטען פאר דער שוהל. נאכמעהר דערפאר, וואס די יודישע קהלה האט נאך ביז איצט נישט אויפגעשטעלט קיין מצבה אויפ'ן קבר פונ'ם רב.

לעצטענס איז אבער ענטשטאנען א סכסוך. איניגע מיטגלידער פונ'ם קאמיטעט און די יורשים פון געשטארבענע מיטגלידער בעטראכטען זיך פאר די פאקטישע און יורידישע אייגענטימער פון דער שוהל און פערפיהרען א פראצעס. און נעכטען איז טאקע אין דער ציוויל-אפטיילונג פון לאדזער קרייזגעריכט בעטראכט געווארען דער פראצעס, וועלכען ס'האט פערפיהרט דער ה' פאדווא, וועלכער מאהנט דירה-געלד ביי די גבאים פון דער וואלינער שוהל, אין דער פערזאן פון ה' לעווענטאן.

אויפ'ן פערלאנג פונ'ם אנקלאגער ה' פאדווא איז דער פראצעס אפגעלעגט געווארען.

ווילטיג פאר
רייסערס-בעזיצער
רייסערי-ברעטלעך אין אלע בעזעצונגען מיט פלאכע און רונדע שטיפטען פאר שמאלע און ברייטע רייסערס צו בעקומען ביי
A. Szlezynger
CEGIELNIANA 66.
869 Telefon 24-49.

תשעה-באב
אין לאדז.

(–) ווי יעדעס יאהר, האט מען נעכטען דעם תשעה-באב-טאג אין לאדז גאנץ נישט-קשה'דיג אנגעזעהען.

דער תשעה-באב-טרויער איז אין לאדז געווען א דאפעלטער: דער טראדיציאנעלער תשעה-באב מיט דער איכה-שטימונג האט זיך אויסגעמישט מיט דעם עגמת-נפש צוליב דער וועקסעל-אפערע, וועלכע איז ענטדעקט געווארען דורכ'ן „נייעם פאלקסבלאט" און וועלכע האט געבראכט צו א טרויער אין פיל סוחר'ישע הייזער...

אויפ'ן בית-עלמין זענען נעכטען געקומען טויזענדער מענשען אויף קבר-אבות. האבען טאקי אויפ'ן בית-עלמין נישט געפעהלט די הינדערטער שנארער, וועלכע האבען ממש צעריסען די קעשענעס און געבעטען נדבות. און געה גיב נדבות, א די, וואס ה א ב ע ן — קומען נישט אויפ'ן בית-עלמין, און די, וואס האבען נישט — זענען אליין גרויסע נצרכים...

ז. אבראמאוויטש
אין לאדז.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט דער בעוואוסטער ארבייטער-טוער פון ארץ-ישראל ז. אבראמאוויטש וועלכער איז, ווי בעוואוסט געקומען קיין פוילען, — אויך קומען קיין לאדז, און וועט האלטען א פארלעזונג דעם הייגטיגען שבת אין פילהארמאניע-זאל וועגען דער איצטיגער לאגע אין ארץ-ישראל און די אויסזיכטען אין דער צוקונפט.

רויה-שטאף קאאפעראטיוו ביים שטריקער-מייסטער-פעראיין.

היינט, מיטוואך אין אווענד קומט פאר אין לאקאל פון צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד (פאלודניאווא 4) די פייערליכע ערעפנונג פון דעם רויה-שטאף-קאאפעראטיוו ביים שטריקער-מייסטער-פעראיין אין לאדז.

צו דער פייערונג איז צוגעגרייט א רייך פראגראם און ס'איז איינגעלאדען א רייה געסט.

וואידיסלאווסקי און לעווינסאן

בעטראַכט אויף קויציע.

(–) ווי מיר דערוויסן זיך, זענען נעכטן בעפרייט־געוואָרן פון טורמע די ה"ה וואָידיסלאווסקי און לעווינסאָן, וועלכע זענען בעשולדיגט אין אונטער־צינדען זייער געשעפט אויף פעטריק. 33.

די ארעסטירטע זענען בעפרייט געוואָרן אויף דער ערלויבניש פון דער גענעראל־פּראָקוראטור אין וואַרשאָ, צו 5 טויזענד זלאָטעס קויציע יעדער, ביז'ן פּראָצעס.

לאָדזער יודישער יונגערמאַן דערטרונקען געוואָרען אין דער ווייכסעל.

(–) מ'ט עטליכע טעג צוריק איז פון לאָדז אַרויסגעפאָהרען אויף אַן אויספלוג אַ גרופּע יונגעלייט קיין קאַזשמיעזש, ביי דער ווייכסעל.

צווישען דער גרופּע האָט זיך אויך געפינען דער לאָדזער 18־יעהריגער יונג בערמאַן זילבערבערג (נאַרוטאָוויטש־גאַס 7).

נעכטען איז דערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה, אַז ביים באָדען זיך אין דער ווייכסעל איז זילבערבערג דערטרונקען געוואָרען.

„ברית השומר"

די לאָדזער אָפּטיילונג פון דער סקויטען־אָרגאַניזאַציע „ברית השומר" מעלדעט, אַז זי האָט אָנגעהויבען אַ רעגיסטראַציע פון מיטגלידער. די, וועלכע ווילען זיך פערשרייבען, דאַרפען זיך מעלדען אין קאַנצעלאַריע פון פעראיין (ציגעל גאַס 68) טעגליך פון 10 ביז 1 פאַרמיטאָג און פון 6 ביז 8 אָוונד.

געפונען

אַ ניי־געבוירען טויט קינד.

(–) אויפ'ן יודישען בית־עלמין האָט אַ דורכגעהער בעמערקט אויף אַ מויער פון אַ קבר אַ פעקעל איינגעוויקעלט אין אַ בלויען פּאַפּיר. ווען מ'האָט פונאַנדער־געוויקעלט דאָס פעקעל האָט מען דער־זעהען, אַז אין שמאַטעס איז איינגעוויקעלט אַ טויט קערפּערל פון אַ ניי־געבוירען קינד. דער אינטענדאַנט ה' קאַלינסקי האָט וועגען דעם באַלד גע־מאָלדען דער פּאָליציי, וועלכע האָט דאָס געפינענע קינד אָפּגעפיהרט אין פּראָזעקטאָריום.

דאָלאַר.

נעכטיגער קורס אין לאָדז.

בעכטען אַ גאַנצען טאָג האָט זיך דער דאָלאַר־קורס געהאַלטען ביי אַ שוואַכער טענדענץ. אָנגעהויבען האָט זיך ביים קורס 9.22 און איז ביז מיטאָג דערגאַנ־גען ביז 9.17 אין צאָהלונג און 9.18 אין פאָדערונג. הנם די באַנק־פּאָלסקי האָט דעם קורס נישט געענדערט איז דער דאָלאַר ווייטער געפאַלען ביז 9.13 אין צאָהלונג און 9.14 אין פאָדערונג אין לאָדז, און 9.12–9.13 אין וואַרשאָ.

די באַנק־פּאָלסקי האָט נעכטען גע־צאָהלט 9.12. איבערהויפּט הערשט אַ שוואַכע טענדענץ אויפ'ן דאָלאַר און ס'זענען דאָ פיל אָפּגעבער.

Dr. med. Rózaner

ספּעציאַל־ארצט פאַר העגערישע און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־לאַמפּע.

9 דזיעלנאַ 9,

1־טער שטאָק. טעלעפאָן 28-98

נעמט אָן פון 8–10 און פון 5–8..

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, העגערישע און מע־נער־שוואַכע קראַנקהייטען. 1839

היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האָר־אויספאַל).

נעמט אָן פון 9–11 און פון 5–8 אָוונד.

דרייסטע גנבה אין א באַהן־וואַגאָן

צונע'גנב'עט א פּאָר באַלען וויסוואַרג.

(ב) די טעג איז עקספּעדירט געוואָ־רען פון לאָדז קיין קראָקע אַ צוג, וועלכער האָט צווישען אַנדערעס ער־אַ פּאָר באַלען שייבלער'ס וויסוואַרג. ווען דער צוג איז אָנגעקומען קיין ווירזעוו, האָבען עטליכע אונבעקאַנטע פערזאָן אַרויסגעוואָרפען פון וואַגאָן די פּאָר באַלען וויסוואַרג, אַרויסגענומען פון זיי עטליכע צעהנדליג שטיק סחורה, וועלכע זיי האָבען אָנגעלאָדען אויף אַ וואָגען און שנעל דערמיט אַוועקגע־פאָהרען.

דעם וואַגאָן האָט מען שפּעטער אָפּ־געטשעפּעט און פערזיכערט, ביז ס'זע־נען אָנגעקומען פאָרשטעהער פון אויס־פאָרשונגס־אַמט, וועלכע פיהרען איצט אַן'ענערגישע אויספאָרשונג.

דערטרונקען אין שייבלער'ס סטאַוו.

געוואָלט ראַטעווען א פערד און אַליין אומגעקומען.

(–) עהערנעכטען, איז דער פורמאַן פעליקס טשעפּלוכאַ אַריינגעפאָהרען אין שייבלערס סטאַוו, כדי אָנצושווענקען זיין פערד. זיצענדיג אויפ'ן פערד, איז טשעפּלוכאַ צו ווייט אַוועקגעפאָהרען פון ברעג. פּלוצלינג האָט דאָס פערד פערלוירען דאָס גלייכגעוויכט און אָנגע־הויבען זיך צו טרינקען.

דער בעל־עגלה, וועלכער האָט זיך פון ברעג צוגעקוקט צו דער סצענע, האָט געשריגען צו דעם פורמאַן, ער זאָל אַראָפּשפּרינגען פון פערד. יענער נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער קאָן נישט שווימען, האָט דאָס אויס עפיהלט און איז אַריין אין מיטער.

אַ פּאָר דרייסטע פון עולם האָבען זיך געוואָרפען ראַטעווען דעם פורמאַן, נאָר דאָס האָט נישט געהאָלפען און ביז איצט איז נישט געלונגען דעם קערפּער פון דערטרונקענעם צו געפינען.

אַ מעשה מיט א קאָרעקטאָר, שרייבער, גרייזען און... „ראַזוואָי".

( ) נעכטען איז אין דער ציוויל־אָפּטיילונג פון לאָדזער קרייז־געריכט בעטראַכט געוואָרען דער פּראָצעס, וואָס ס'האָט פערפיהרט דער געוועזענער קאָ־רעקטאָר פון דער רעדאַקציע „ראַזוואָי" יאַנטשאַק געגען דעם שעף־רעדאַקטאָר פון דער זעלבער צייטונג טשאַוועווסקי.

פון בעשולדיגונגס־אַקט האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער קאָרעקטאָר מאָהנט זיך פאַר 3 חדשים קינדיגונג דערפאַר, וואָס מ'האָט איהם אָפּגעזאָגט פון פּאָסטען נישט אין דער געהעריגער צייט.

דער פערטרעטער פון רעדאַקטאָר טשאַיעוווסקי האָט אָבער זיך בעקלאָגט, אַז ער האָט דעם קאָרעקטאָר נישט גע־קענט האַלטען, דערפאַר, וואָס ער האָט דורכגעלאָזט אין דער צייטונג אַ סך... גרייזען.

דער קאָרעקטאָר האָט געענטפערט, אַז ער האָט די גרייזען נישט געמאַכט, נאָר שולדיג זענען די „חאָזשנע" שריי־בער'ס פון „ראַזוואָי"..

דער פּראָצעס איז אָפּגעלעגט געוואָ־רען צוליב'ן פעהלען פון עדות און מאַטעריאַלען.

ער גנב'עט גאַרדינען.

טראָגט די גנבה אין אַ זאַק און פאַלט אַריין.

(–) דער יודישער זעלנער אברהם מאָסט האָט נעכטען פערבייגעהענדיג דורך אַלעע 1. מאַי־גאַס 2, בעמערקט, ווי עפּעס אַ פערזאָן טראָגט אַ זאַק.

מחמת דער פערזאָן האָט זיך פער־דעכטיג אומגעקוקט כסדר אין אַלע זייטען, האָט דער זעלנער איהם גע־פריבט פערהאַלטען.

דער פערזאָן האָט דאַן אַוועקגע־וואָרפען דעם זאַק און אָנגעהויבען אַנט־לויפען.

דער זעלנער האָט איהם נאָכגעיאָגט און אויף זאַוואַדזקי־גאַס איהם געכאַפּט. ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער חברה־מאַן איז אַ בעקאַנטער גנב אַקער־בערג און אין דעם זאַק האָט ער גע־האַט צג'גנב'עטע גאַרדינען אין דער ווערט פון 1,500 זלאָטעס.

דער גנב איז אָפּגעפיהרט־געוואָרען אין 4 קאָמיסאַריאַט.

שלענצקי'ס פּראָצעס.

פערטיידיגען ה־לען וואַרשאָוער אדוואָקאַטען.

(-) ווי מיר דערוויסען זיך, האָט שוין די פּראָקוראַטור פערענדיגט דאָס אויסאַרבייטען דעם בעשולדיגונג אַקט געגען יעקב־הערש שלענצקי, וועלכער האָט דערשאָסען דעם פּראָוואָקאַטאָר רפאל וויטקאָווסקי.

דער טערמין פון פּראָצעס איז בע־שטימט אויף סוף אויגוסט, ה. י.

צום פּראָצעס, וועלכער וועט פאָר־קומען אין קרייז־געריכט קומען פון וואַרשאָ אַ רייהע אַדוואָקאַטען, ווי: דו ראַטש, ברייטער א. אַנד. ס'זאָל אויך אַרויסטרעטען דער לאָדזער אַדוואָקאַט קעמפּנער.

אַלס פּראָקוראָר וועט אַרויסטרעטען ד"ר מאַרקאָווסקי.

די לאַגע אויפ'ן לאָדזער קאָלאָניאַל־מאַרק.

אויפ'ן לאָדזער קאָלאָניאַל־מאַרק האָט די לעצטע פּאָר וואָכען געהערשט א שטילשטאַנד. הגם די זאַפּאַסען האָבען זיך אין א גרויסער מאָס אויסגעלאָזט, איילען זיך נישט די סוחרים מיט קיין נייע איינקויפען, ווייל די קאָנסומציע האָט זיך לעצטענס איבערהויפּט פער־פערקלענערט, ווי אלע מאָל זומער, ווען פיל לאָדזער, די מאַטעריעל בעסער סיטואירטע, פאָהרען ארויס אויף זומער־וואוינונגען.

אויך די אינדוסטריעלע אונטערנעה־מונגען, וועלכע געפינען זיך איצט אין א צווישען־סעזאָן־צייט און ארבייטען ווענינער אינטענסיוו, פערברויכען ווע־ניגער קאָלאָניאַל־ארטיקלען. די פּראָ־ווינצער געברויכער קירצען אויך זייערע איינקויפען ביז צו א מינימום, ווייל די דאָרף־בעפעלקערונג וואָס איז איצט פערנומען אויף די פעלדער קויפט איצט כמעט גאָרנישט.

איבערהויפּט זענען היי־יאָהר געמאַכט געוואָרען ווענינ גרויסע טראַנזאַקציעס צוליב דער וואַקלעניש פונ'ם דאָלאַר־קורס. סיי ביי דער שטייגערונג און סיי ביים פאַלען פונ'ם דאָלאַר האַלט מען זיך אָפּ פון טראַנזאַקציעס און די טראַנזאַקציעס וועלכע ווערען געמאַכט ערשט דאַן, ווען ס'קומט אָן די כטאַביליזאַציע, ווען מען קען קאַלקולירען די פּרייזען, אין מ'קען טאַקי בעקומען קרעדיט אויך.

אין דער לעצטער וואָך איז טאַקי אַ דאַנק דעם דאָזיגען אומשטאַנד פון דער רעלאַטיווער סטאַביליזאַציע אַריינגע־טרעטען נישט קיין גרויסע אויפלעבונג אין דער קאָלאָניאַל־בראַנזשע. אַ געוויסע ווירקונג האָט געהאַט די ידיעה, אַז דער צאָל אויף אויסלענדישע אַרטיקלען זאָל וואַלאָריזירט ווערען.

די פּרייזען זענען נישט איינהייטליך אין זייער טענדענץ.

ZAKŁAD GRAFICZNY
25 ALEKSANDROWSKA 25

קאָרמעלן עטיקעטן

איינפאַרביקע, מער־פאַרביקע, פערגאַמענט, פאַראַפין, הערבאַטניקעס און אונטערפּאַקונק.

שאָקאָלאַדע עטיקעטן

פירמאַנע עטיקעטן ווערן אַנגענומען פון קלענסטן קוואַנטום.

גראַפישע אנשטאלט
25 אלעקסאנדראווסקא 25

„בר כוכבא".

בעשלאָסען די פעראייניגונג פון אַלע יודישע טורן־און ספּאָרט־פעראיינען אין לאָדז.

(–) זונטאָג איז אין אייגענעם לאָקאַל פאָרגעקומען די יעהרליכע גענעראַל־פערזאַמלונג פון טורן־און ספּאָרט־פער־איין „בר כוכבא".

נאָך אַ קורצע ערעפנונגס־רעדע פון ד"ר פריבולסקי איז געוועהלט געוואָ־רען אַ פּרעזידיום פון די ה"ה: אינוש. באָרנשטיין (פּאָרזיצער), גאָנקי־פּאָלוק, און שטראָוויס אַלס בייזיצענדע און קאָפּראָווסקי אַלס סעקרעטער. דעם טע־טיגקייט־בעריכט האָט אָפּגעגעבען ה' אברהם קאָהן וועלכער האָט זיך הויפּט־זעכליך אָפּגעשטעלט אויף די מאַטעריע־שוועריגקייטען, וואָס דער פעראיין האָט אַדורכגעמאַכט אין פערגאַנגענעם יאָהר. דאָך איז געלונגען דעם פעראיין איבער־צופיהרען אין אַ פּאַסיגען לאָקאַל און צו פיהרען אַ שטאַרקע טעטיגקייט כמעט אין אַלע סעקציעס און אַפילו איינצו־אָרדנען נייע סעקציעס ווי באָקס א. א.

אַ בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון די איינצעלנע סעקציעס, האָט דאַן אָפּגעגעבען אַדוו. ראָזענבלאַט און ס'האָט זיך אָנגעהויבען די אַלגעמיינע דיסקוסיע, וועלכע איז ווי אַלע מאָל אין „בר כוכבא" געווען אַ גאַנץ ליידענ־שאַפטליכע.

אין דער דיסקוסיע האָבען זיך בע־טייליגט די ה"ה: שטראָוויס, לעווקאָ־וויטש, סאָלאמאנאָוויטש, שטערן, וואַר־שאַווסקי, שפּיעוואַק, גראָוועס א. אנד. די פערוואַלטונג איז שטאַרק אָנגעגרי־פען געוואָרען, בעזונדערס די מיטגלי־דער, וואָס זענען באַלד נאָך זייער אויסוועהלען אַרויסגעטרעטען און אַ גאַנץ יאָהר נישט מיטגעאַרבייט. אַנדע־רע ווידער האָבען אויס עדריקט אַנער־קענונג די פערוואַלטונג־מיטגלידער, וואָס האָבען אַ גאַנץ יאָהר געאַרבייט און געקעמפט מיט די שוועריגקייטען וואָס דער פעראיין האָט געהאַט.

נאָך עם ווי ס'האָבען אָפּגעענטפערט ד"ר פריבולסקי און אַדוו. ראָזענבלאַט איז אָנגענומען אַ צוטרוי־וואָטום פאַר דער פערוואַלטונג.

ס'איז אויך אָנגענומען געוואָרען אַן איינשטימיגער בעשלוס בעאויפטראַגען די פערוואַלטונג דורכצופיהרען די פעראייניגונג פון אַלע היגע יודישע טורן־און ספּאָרט־פעראיינען.

צום כוף זענען פאָרגעקומען וואַהלען פון אַ נייער פערוואַלטונג אין וועלכער ס'זענען געוועהלט געוואָרען: ד"ר פריבולסקי, א. קאָהן, לעאָן ראָזענבלאַט, גאָנקי־פּאָלוק, אינוש. באָרנשטיין, סאָלאמאנאָוויטש, קאָפּראָווסקי, גינטער און פיינער. אַלס קאַנדידאַטען, די ה"ה: צווייליך, טאַב, הערשקאָוויטש און שווענטאָוויטש. אין דער רעוויזיאָנס־קאָמיסיע: טאָפּלאָוויטש, קלייר און אָק־סענבערג.

יוליוס אדלער פאָהרט שוין אוועק.

צוליב דעם, וואָס די פּאָליציי האָט נעכטען פערבאָטען צו שפּילען אין טע־אַטער „סקאַלאַ" ווייל עס מוז דאָרט געמאַכט ווערען אַ גרינדליכער רעמאָנט, – האָט יוליוס אַדלער געמוזט איבעררייסען זיינע גאַסטראָלען אין לאָדז און היינט פאָהרט ער אַוועק.

„אזאזעל".

היינט – צום לעצטען מאָל די רעווי פאָרשטעלונג.

אין „אַזאַזעל" ווערט היינט צום לעצטען מאָל געשפּילט דאָס רעווי־פּראָגראַם מיט די שלאַגערן פון ביידע פּראָגראַמען.

ס'געפינען זיך געוויס נאָך אין לאָדז אַ ביסעל מענשען, וועלכע האָבען נאָך נישט געזעהען און געהערט דעם „אַזאַזעל". האָבען זיי נאָך די מעגליכקייט צו געהן היינט אין דאָס מאָל ביליגע פּרייזען.

מאָרגען – די פּרעמיערע פון דעם גרויסען דריטען פּראָגראַם מיט נייע שלאַגערס.

צוגאַב-צוגען קיין קאַלושקי.

צוליב דעם, וואָס זונטאָג און אין די אָנגאָות זענען די צוגען פון לאָדז-פאַבר. קיין קאַלושקי שטענדיג איבערפולט, האָט די באַהן.-דירעקציע בעשלאָסען זונטאָג, דעם 25 יולי און דעם 1 אויגוסט איינצופיהרען צוויי צוגאָב-צוגען.

דער צוג פון לאָדז-פאַבר. קיין קאָלושקי וועט אָפּגעהן 9 מיט 5 מינוט פריה, פון קאָלושקי קיין לאָדז 7 מיט 12 מינוט נאָכמיטאָג.

היגיעניסטען-צוזאַמענפאָהר

וועט פאָרקומען אין לאָדז.

(–) אויפ'ן היגיעניסטען-צוזאַמענפאָהר אין ווילנא, האָט דער לאָדזער דעלעגאַט לאַוניק יאָעל פאָרגעשלאָגען, אַז דער קומענדיגער היגיעניסטען-צוזאַמענפאָהר אין י. 1927 זאָל פאָרקומען אין לאָדז. דער פאָרשלאַג איז אָנגענומען געוואָרען מיט אַ פאַרבעהאַלט און דאָס פּרעזידיום פ ג'ם צוזאַמענפאָהר איז פערבעטען געוואָרען קיין לאָדז. נעכטען זענען זיי אָנגעקומען קיין לאָדז. די געסט האָט אויפגענומען לאַוניק יאָעל און אין זיין בעגלייטונג האָבען די געסט בעזוכט אַ רייה שטאָטישע שפּיטאָלען, באָד-אַנשטאַלטען א. אַז. וו.

דער צוזאַמענפאָהר וועט אין 1927 יאָהר פאָרקומען אין לאָדז.

פערגיפטעטע מילך.

קראַנק געמאַכט אַ פאָר פערזאָן.

(–) אין 4. קאָמיסאַריאַט האָט זיך געמאָלדען שמואל געליבטער (אַל. 1. מאַי 4) און איבערגעגעבען, אַז ווען ער האָט אויסגעטרינקען די מילך, וועלכע ער האָט געקויפט ביי אַן'אומבעקאַנטע הענדלערין, האָט ער דערפיהלט שטאַרקע מאָגען-וועהטאָגען.

דאָסזעלבע איז אויך געשעהען מיט די איבעריגע לאָקאַטאָרען פון הויז-נומער 4 אויף אַל. 1 מאַי, דערביי איז איינער יוסף לוסטיג אַזוי קראַנק געוואָרען, דאָס מען האָט איהם געמוזט אָפּפיהרען אין שפּיטאָל.

צוליב דעם פאַל איז די מילך איבערגעגעבען געוואָרען צו אַ כעמישען אַנאַליז.

רעזאָלוציע פון פלענום פון צ. ר. פון דער יודישער פאָלקס-פּאַרטיי.

אויף דער זיצונג פון פלענום פון צענטראַל-ראַט פון דער פאָלקס-פּאַרטיי, זענען איינשטימיג אָנגענומען - געוואָרען רעזאָלוציעס, אין וועלכע עס ווערט צווישען אַנדערען געזאָגט, אַז דער פלענום פעראורטיילט שאַרף די גאַנצע העץ-קאַמפּאַניע געגען פּאָרזיצער פון דער פאָלקס-פּאַרטיי דעפּ. נח פּרילוצקי און כדי צו מאַכען אַ סוף צו די אַלע חשדים און ספקות, וואָס די דאָזיגע העץ-קאַמפּאַניע קאָן אַרויסרופען ווערט בעשלאָסען אויפ'ן פאָרשלאַג פון דעפּ. נח פּרילוצקי אויסצוקליבען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וואָס זאָל אויספאָרשען אַלע רכילות'ען געגען דעפּ. פּרילוצקי. אין דער קאָמיסיע געהען אַריין: אַדוואָקאַט ווייצמאַן (לאָדז), ד"ר גאָלדענבערג (וואַרשאָ), גאָלדמאַן (וואַרשאָ) און פּרנס ראָזענבלום (שעדלעץ).

דער פלענום נעהמט נישט אָן די רעזיגנאַציע פון ה' דעפּ. פּרילוצקי אַלס פּאָרזיצער פון דער פּאַרטיי, און דריקט איהם אויס פולען צוטרוי.

דער פלענום בעטראַכט די האַנדלונג פון וואָלקאָוויטש און לעאָ פינקעלשטיין אַלס שעדליך פאַר דער פּאַרטיי, און פאָדערעט זיי אויף זיך צו שטעלען צו אַ פּאַרטיי-געריכט וואָס בעשטעהט פון ראַטמאַן צאַמבער (קוטנא), פּרנס קאַצענעלבויגען (לובלין) און פּרנס לאַזאַר קאַהאַן (לאָדז).

כדי צו סאַנירען און געזונד מאַכען דאָס געזעלשאַפטליכע לעבען, רופט דער פלענום אַלע פּאַרטיי-חברים אָנצופיהרען דעם שאַרפסטען קאַמף געגען די יעניגע פערזאָנען, וועלכע נוצען אויס זייער געזעלשאַפטליכע שטעלונג פאַר אייגענעם נוצען און פערשידענע מיסברויכען.

אין עקזעקוטיוו זענען געוועהלט געוואָרען: דעפּ. נח פּרילוצקי, דר. גאָלדענבערג, ה' פישמאַן, פינגערהוט און ליבערמאַן. קאַנדידאַטען גאָלדמאַן (וואַרשאָ) און אַדוו. ווייצמאַן, רעד. לאַזאַר קאַהאַן, מ. באַלבאַריסקי און ד. יוזעפאָוויטש לאָדז.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אַנפראַגען.

וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
>
> יורידישע אָפּטיילונג
>
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
>
> בעם דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער ראַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט איינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 21-טען יולי 1926.

1711. מ. א. פון קאַראָלאַ.

מיר האָבען שוין אַמאָל געענטפערט אויף אַן'אָנפראַגע, אַז אויף אַן אורטייל פון אַ שידס-געריכט איז נישט פאָרהאַן קיין אַפּעלאַציע, סיידען דער פעראינטערעסירטער צד קאָן בעווייזען, אַז די פערהאַנדלונגען זענען געפיהרט געוואָרען נישט פאָ מצל, אָדער דער פּסק-דין איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען נישט אין דער ריכטונג פון די געפיהרטע אונטערהאַנדלונגען.

1712. י. פינקעלשטיין פון זגערזשער.

אויב איהר פיהרט נישט קיין שום אונטערנעהמונג אין אייער דירה איז געגאַנגען אין יוני 1914 – 75 רובל, דאַרפט איהר צאָהלען פאַר יעדען קוו. אין משך פון לויפענדען יאָהר צו 43 פּראָצ. פון גרונד דירה-געלד, וואָס בעטרעפט צו 21 זל. 50 גר. פאַר אויסגאַבען 6 פּראָצ., אָדער 3 זל. אַ קוואַרטאַל.

1713. אַ שט לעזער פון פּאָמאָרסקאַ.

אויב דער הויזווירט האָט אַרויסגענומען דעם אַלטען אויוען מיט'ן בעדינג, אַז ער וועט אייך אויפשטעלען אַן'אַנדערן און ער האָט דעם אָפּמאַך נישט געהאַלטען, האָט איהר איהם געדאַרפט איינקלאָגען אין געריכט. דאָס קוד'ל, וואָס איז דורך דעם אָוועקנעהמען דעם אויוען איינגעפאַלען, האָט איהר דערווייל געקאָנט אויפ'ן חשבון פון הויזווירט צורעכט מאַכען. קיין אויוען האָט איהר אָבער נישט געהאַט קיין רעכט אויף זיין חשבון אַליין זיך לאָזען אויפשטעלען. איהר קאָנט פונדעסטוועגען אין געריכט צוריקמאָהנען פון הויזווירט די קאָסטען פאַר'ן אויפגעשטעלטען אויוען. דער פּראָצעס איז אָבער נישט איינגאַנצען קיין געוואונענער.

1714. אַ לעזער פון זגערזש.

אייער פאַס איז גילטיג געוועזען ביז'ן ביז צום פּאָבאָר פון אייער יאָהר-גאַנג און דעריבער וועט מען איצט אייך נאָך דאַנציג נישט דערלאָזען.

1715. לעזער נומער 10.

שטייערן ווערען ל.בי אַן'אַנדער חוב בעצאָרצוגט. בנוגע דער אַנדערער טראַגע מוזט איהר זיך פּערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט.

1716. א. נ–ן.

אין די מיליטערישע געריכטען אויפ'ן גאַנצען שטח פון דער פּוילישער רעפּובליק ווערט אָנגעהאַנדען דער רייכסטער מיליטערישער קאָדעקס פון 20. יוני 1872 יאָהר.

– ––

1717. אַן'אָפּצירטער פּאָבאָראָוע.

קענען דער דעציזיע פון דער פּאָבאָר-קאָמיסיע בענען פּעהינקייט צו מיליטער-דינסט איז נישט פאָרהאַן קיין אַפּעלאַציע. אפילו דער אומשטאַנד, וואָס מען האָט אייך לעצטענס אָפּערירט, גיט אייך אויך נישט קיין מאָטיוו פאַר אַן אַפּעלאַציע. נישט מעהר: אויב ביים אַריינציהען אייער יאָהר-גאַנג אין מיליטער, וועט זיך אַרויסווייזען, אַז איהר זענט נישט דינסט-פּעהיג, וועט מען אייך אורלאָפּירען, אָדער בעפרייען.

––––

1718. אַ שטענדיגער לעזער, ראָזענבלום פון זאַכאָדניאַ 42.

איהר דאַרפט צאָהלען פאַר'ן 2. קוו.: פאַר'ן געוועלב, אויב דאָס גרונד דירה-געלד האָט בעטראָפען 350 רובל און איהר האָט 3. קאָמ. פּאַטענט 64 פּראָצ. אָדער 148 זל. 96 גר. אויפ'ן חשבון פון די אויסגאַבען 3 פּראָצ.–6.98, אָדער לויט חשבונות; פאַר דער שטוב, אויב דאָס גר. דירה-געלד האָט בעטראָפען 100 רובל – 43 פּראָצ., אָדער 28.59, פאַר די אויסגאַבען 6 פּראָצ. אָדער 3.99. פאַר'ן 3. קוו.: פאַר'ן געוועלב 70 פּר. פון גר. דירה-געלד, אָדער 162.93 און אויפ'ן חשבון פון די אויסגאַבען פאַרביידע לאָקאַלען פונקט אַזוי פיל, וויפיל איהר האָט בעצאָהלט פאַר'ן 2. קוואַרט.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אָן אין דעהיים פון 4 ביז 6 אָוונד צו קליניק-פערזאָנען. זיל
31 נדאַנסקאַ 31.

זאַל פילהאַרמאָניע.
ערשטער יוד. וואַרש. מיניאַטור-טעאַטער
אזאזעל
הינט אַ בילגער טאָג
פונ'ם גרויסען
1.2.פראָגראַם
הייגט, 9 אָוונד
פּרייזען: פון 50 גר. ביז 3 זלאָט.
בילעטען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע. בעמ.: ספּעציעלע עלעקטרישע ווענטילאַטאָרען קיהלען דעם זאַל.
מאָרגען, דאָנערשטאָג – פּרעמיערע פון 3-טען פּראָגראַם!

זכרונות וועגען הרב אליהו חיים מייזעל זצ"ל

98 בעאַרבייט ספּעציעל פאַר'ן „נ. פאָלקסבלאַט"

די דאָזיגע געשיכטע האָט זיך דערמיט נאָך נישט געענדיגט. די דריי נייע יורען האָבען ווייטער געפיהרט זייער געשעפט און זיך אָנגעהויבען צו בערוהיגען פון די שווערע איינדרוקען פון דער לעצטער צייט. ס'זעהט אויס, אַז דאָס איז זיי נישט בעשערט געוועזען: ס'איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען דורך וואָס פאַראַ וועג האָט זיך דער פאָטער פון די דריי יונגעלייט זיך דערוואוסט אַז זיינע דריי זוהן וואוינען אין לאָדז און זענען פערמעגליכע. דער פאָטער וועלכער איז געווען אַ שיכור און אַ גרויסער אויסברענגער האָט זיך געהאַט אין דעם שטעטעל, וואו ער האָט געוואוינט, זעהר שטאַרק פער'חובט און האָט געדאַרפט צום הולאַיען נאָך פיל געלד. ער האָט דעריבער נישט שטאַרק נאָכגעטראַכט זיך צוזויפגעזאַמעלט אויף דער הוצאה קיין לאָדז און זיך געגרייט אין וועג אַריין.

דאָס געלד אויף דער הוצאה איז איהם נישט זעהר שווער אָנגעקומען, ווייל ס'האָבען זיך געפונען פיל שאַנטאַזשיסטען, וועלכע האָבען געהאָפט, אַז דער אַלטער וועט ברענגען פון זיינע זיהן „די מיליאָנערען" אַ גרויס פערמעגען און זיי וועלען דערריבער קענען אָפּלעקען אַ ביינדעל. זיי האָבען דעם לייכטזיניגען פאָטער אויסגעבאָרגט די נויטיגע סומע.

געקומען קיין לאָדז איז דער פאָטער גלייך פערפאָהרען צו זיינע זוהן. אריינקומענדיג אין געשעפט האָט דער פאָטער נישט דערקענט זיינע זוהן, די זוהן האָבען אויך נישט דערקענט זייער פאָטער. אַ וואָרט צו אַ וואָרט האָט אָבער אַלץ אָנגעהויבען קלאָהר צו ווערען. די איבעראַשונג און פערלעגענהייט פון די דריי יונגעלייט איז געווען אין לשער. וואָס פאַר אַ מיינונג זיי האָבען נישט געזאָלט האָבען וועגען דעם גאַסט, איז דאָס דאָך געווען זייער פאָטער. זיי האָבען אָבער אויך געוואוסט, אַז זייער פאָטער איז אַ פּראָוואָסלאַוונער און לויט זיינע רייד האָבען זיי דערקענט, אַז ער האָט קיין שום אַהנונג נישט וועגען דעם, אַז זיינע קינדער זענען יודען. דער אַלטער האָט אויך געזעהן, אַז דאָ איז נישט אַלץ אין אָרדנונג. אָבער ער האָט גאָרנישט געזאָגט, קלערענדיג וועגען דעם, ווי אַזוי אַרויסצובעקומען אַ וואָס גרעסערע סומע געלד פון זיינע קינדער.

די לאַגע איז געווען זעהר אַ שווערע און דער פאָטער מיט די קינדער האָבען זיך נישט געקענט צוזאַמענרעדען. די קינדער האָבען בעשלאָסען זיך תיכף צו ווענדען וועגען אַן'עצה צו ר' אליהו חיים מייזעל, אונטער וועמענס השגחה זיי זענען געוועזען די גאַנצע קינדער-יאָהרען.

– רבי, האָט געזאָגט דער עלטסטער פון די ברידער, אַריינקומענדיג צום רב, מיר מוזען זיך ווידער ווענדען צו אייך וועגען אַן'עצה, מיר געפונען זיך איצט אין אַ לאַגע כמעט אָהן אַן אויסוועג. מיר ווייסען נישט וואָס אָנצוהויבען צו טון.

– אָבער וואָס איז ווידער געשעהען, האָט דער רב פערוואונדערט געפרעגט, איך האָב גערעכענט, אַז אייערע ליידען האָבען זיך שוין געענדיגט.

– איך ווייס נישט וואו מ'זאָל דאָס אָנרופען, ליידען אָדער נישט, די לאַגע איז אָבער זעהר אַ שווערע, צו אונז איז געקומען אונזער פאָטער פון רוסלאַנד.

– צי ווייס ער שוין, אַז איהר זייט נישט מעהר זיינע קינדער, אַז איהר זייט איצט אמת'ע יודען, האָט דער רב איבערגעריסען די רייד פון דעם עלטסטען זוהן.

– ניין רבי, לויט זיינע רייד דריננ איך, אַז ער ווייס דאָס נאָך נישט. ער האָט זיך שטאַרק בעקלאָגט אויף דער גערדיקטער מאַטעריעלער לאַגע. ער האָט אונז געמאַכט שטאַרקע פאָרוואורפען, וואָס מיר האָבען פערגעסען אָן אונזער פאָטער, בעת מיר זענען געוואַקסען, ווי ער דריקט זיך אויס, „גרויסע מיליאָנערען". מיר האָבען נישט געוואוסט וואָס צו ענטפערען, מיר האָבען דאָך שוין פּאַקטיש געהאַט פערגעסען, אַז מיר האָבען אַ טאַטען און אַז ער לעבט ערגיץ דאָרט ווייט אין רוסלאַנד. וואָס דאַרפען מיר איצט טון? ווי אַזוי דאַרפען מיר זיך איצט אויפיהרען, האָט דער זוהן זיך געבעטען ביי דעם רב אַן'עצה.

דער רב האָט זיך שטאַרק פערטראַכט. ס'איז ווירקליך געווען אַ שווערע לאַגע, וועלכע האָט אָבער געדאַרפט ווי אַמגיכסטען אויפגעקלאָהרט ווערען.

– מיר וועלען אַלע נעבען-זאַכען איבערלאָזען אָן אַ זייט, האָט דער רב נאָך אַ ווײַלע טראַכטען געזאָגט: קודם - כל געהט אַהיים און דערצעהלט אייער פאָטער וועגען אייער גאַנץ לעבען, זייט איהר זענט צוזאַמען מיט אייער זיידען פון איהם אַוועקגעפאָהרען. איהר זאָלט פון איהם גאָרנישט פערהוילען אָדער בעהאַלטען. איהר זאָלט איהם דערצעהלען דעם גאַנצען אמת מיט אַלע איינצעלהייטען, דאָס איז אייער חוב ת כף צו טון, ס'איז אָנגעלאַנגט פון דעם איינדרוק, וואָס אייער ערצעהלונג וועט אויף איהם מאַכען, וועלען מיר וויסען וואָס ווייטער צו טון. אייער פאָטער זאָלט איהר דערווייל האַלטען ביי זיך גאַנץ בכבוד און בעמיהט זיך, אַז קיין פרעמדע מענשען זאָלען זיך נישט דערוויסען ווער אייער גאַסט איז. איך וואָרען אייך, אַז איהר זאָלט מיט אייער פאָטער קיין דיסקוסיעס נישט פיהרען. נאָכדעם ווי איהר וועט איהם אַלץ דערצעהלען, זאָלט איהר נאָכאַמאָל צו מיר קומען.

דער יונגערמאַן איז אַוועק אַהיים און דער רב האָט זיך ווייטער פערטראַכט אויף דעם, ווי די געשיכטע וועט זיך ווייטער ענטוויקלען.

(פאָרטזעצונג קומט)

פאָרד האָט היי־יאָהר געהאַט אַ שלעכטען סעזאָן.

אַ סברא אַז זיין אַנטיסעמיטיזם האָט איהם פיל געשאַדט

מיט'ן פריהלינג הויבט זיך אָן דער סעזאָן אויף אויטאָמאָבילען. אַלע אויטאָמאָביל-פירמעס שטאַרען זיך צו פערקויפען וואָס מעהר אין די חדשים מ׳י און יוני.

אין מיטען יוני ווייס מען שוין, וועלכע אויטאָמאָביל-פירמע ס'האָט געהאַט דעם בעסטען סעזאָן, אויף איינינע וואָרמען אויטאָ איז אַנ'אוי כאַפּעניש און אַנדערע פערקויפען זיך נישט אַזוי גוט. יעדען יאָהר שטעלען די פירמעס געוועהנליך אַ ויס אַ נייעם מאָדעל אויטאָמאָבילען.

אָבער די פאָרדלעך פערקויפען זיך שלעכט דעם סעזאָן. דאָס איז קיין סוד נישט. מען רעדט זעהר פיל וועגען דעם אין דער אויטאָמאָביל-אינדוסטריע. כמעט אַלע זאָרטען אויטאָס פון דעם ביליגערן און מיטעל-פרייז קלאַס האָבען זיך פערקויפט דאָס יאָהר אין אַ גרעסערן צאָהל ווי אַלע יאָהר. נאָר די פאָרדלעך זעבען שטאַרק געפאַלען.

די אירזאַך, פאַרוואָס די פאָרדלעך פערקויפען זיך נישט אַזוי שטאַרק ווי אַמאָל, איז גוט בעוואוסט יעדען איינעם, וואָס איז מעהר אָדער ווייניגער בעקאַנט מיט די פאַקטען וועגען אויטאָמאָבילען.

דער גאַנצער געוואַלדיגער ערפאָלג פון די פאָרדלעך איז בעשטאַנען אין דעם, וואָס זיי זענען געווען ביליג, אַ סך ביליגער ווי די אַנדערע אויטאָס, פאַר עטליכע הונדערט דאָלאַר האָט מען געקענט קויפען אַ פאָרד, און האָבען אַנ' אויטאָמאָביל. אַלע האָבען געמאַכט הוזק פון די פאָרדלעך; טויזענדער וויצען זענען געשאַפען געוואָרען וועגען זיי; מען האָט געזאָגט, אַז אַ פאָרד קלאַפּט; אַ פאָרד טרייסעלט זיך ווי אין קדחת; אַ פאָרד האָצקעט זיך. אָבער די פאָרדלעך לויפען, און דאָס איז גענוג.

מיליאָנען פאַרמערס האָבען געקויפט די פאָרדלעך, און אָרימע קליינע געשעפטסלייט האָבען געקויפט די פאָרדס. עס איז געווען די ביליגסטע מאַשין אין אויטאָמאָביל-מאַרק.

אין די לעצטע עטליכע יאָהר זענען ענטוויקעלט געוואָרען אַ סך סאָרטען אויטאָמאָבילען, וועלכע קאָסטען ביליגער ווי טויזענד דאָלאַר. דער „דאָדוש" אויטאָמאָביל, די „שעוראָלע", „נעש", „אָווערלענד" און נאָך איינינע. דער עולם קויפט בעסער די אַנדערע איידער אַ פאָרד. די פאָרד-קאָמפּאַניע קען מעהר נישט קאָנקורירען מיט די אַנדערע אויטאָס. אַ פאָרדעל איז אַנדערש געבויט ווי די אַנדערע אויטאָמאָבילען; און די וואָס טרייבען אַנ'אויטאָמאָביל, דאַרפען זיך ספּעציעל לערנען צו טרייבען אַ פאָרד.

פאָרד האָט פאָראויסגעזעהן, אַז די פאָרדלעך וועלען מיט דער צייט נישט קענען נאָכהאַלטען מיט די אַנדערע מאַשינען, און ער האָט אָפּגעקויפט דריי אַנדערע גרויסע אויטאָמאָביל-פירמעס און פּראָדוצירט יענע אויטאָס. פריהער האָט ער אָפּגעקויפט די לינקאָלן-פירמע, און פאַראַיאָהרען האָט ער איבערגענומען די האָדסאָן און עסעקס - פירמע. איצט טראָגט זיך אַרום אַ קלאַנג, אַז ער וועט אינגיכען אַרויסקומען מיט אַ נייעם פאָרד און דערמיט פערפעסטיגען איבער-אַנייעס דעם פאָרד אין דער אויטאָמאָביל-אינדוסטריע.

מען רעדט טאַקי אויך, אַז פאָרד'ן שאַדט זיין אַנטיסעמיטיזם. פאַראַן מענשען אין דער אויטאָמאָביל-אינדוסטריע וואָס זאָגען, אַז תּיכף ווי פאָרד איז אַרויסגעקומען אַלס אַנטיסעמיט, האָבען זיך זיינע געשעפטען גענומען פערקלענערען.

פאָרד, ווי עס שיינט, פערלאָזט זיך איצט אויף אייראָפּע. ער פּלאַנעוועט פאַבריקען אין רוסלאַנד, אין ענגלאַנד, און אין שוועדען. עס טראָגען זיך אַלערליי קלאַנגען וועגען זיינע פּלענער.

דער שטאַרקסטער קאָנקורענט פון די פאָרדס אין אייראָפּע זענען די פראַנצויזישע סיטראָען-מאַשינען. דער פאַבריקאַנט פון די אייראָפּעאישע קליינע אויטאָס איז אַ יוד און מען זאָגט, אַז ער האָט שוין פיל מאָל געמאַכט אַ פּרוּוו צו קומען קיין אַמעריקאַ און אויסאַרבייטען דאָ אויטאָ'ס.

די אַקציעס פון דער פאָרד-קאָמפּאַניע בעלאַנגען איינגאַנצען צו דער פאָרד-פאַמיליע.

דאָס ערשטע מאָל, וואָס די וועלט האָט געהאַט אָפיציעלע ציפערען וועגען די פאָרד - פּראָפיטען איז געווען דעם צווייטען יוני. דאָס האָט פּאַסירט ווען די פאָרד-קאָמפּאַניע איז אָנגעקלאָגט געוואָרען, אַז זיי האָבען זיך בענוצט מיט אַ פרעמדען פּאַטענט אויף וועלכען זיי האָבען קיין רעכט נישט.

דער הויפּט בוכהאַלטער פון דער פאָרד-קאָמפּאַניע האָט אונטער אַ שבועה ערקלערט, אַז אין משך פון זיבען יאָהר צווישען 1917 און 1924 האָט די פאָרד קאָמפּאַניע געהאַט אַלגעמיינע פּראָפיטען פון 876 מיליאָן 176 טויזענד און 230 דאָלאַר; און די נעטאָ פּראָפיטען האָבען בעטראָפען 526 מיליאָן 441 טויזענד און 951 דאָלאַר.

די אָנקלעגער זענען געווען די „פאַר קער ראָסטעריך קאָמפּאַניע". זיי האָבען בעהויפּטעט, אַז פאָרד האָט בענוצט אויף די מאַשינען אַ פּאַטענט צו פערמיידען, אַז דאָס מעסאַל זאָל פערזשאַווערט ווערען. פאָרד'ס אַדוואָקאַטען האָבען צווישען אַנדערען נע'טענה'ט, אַז פאָרד האָט סיי ווי גאָר נישט פערדינט פון דעם, ווייל ער האָט פאַר דער אויסבעסערונג נישט גערעכענט טייערער ביים פערקויפען די מאַשינען.

די פּאַרקער קאָמפּאַניע מאָהנט אַ מיליאָן דאָלאַר פון פאָרד'ן.

אַכטונג!
איז האַלושקי

איז טעגליך צו בעקומען דעם
„נייעם פאָלקסבלאַט"
ביי ה' משה ראָזענבלאַט.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען ספּעצ. לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַהלונגען מיט קונסטליכער בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 1891

אַ פערוואָרפענע דאָרף אין סיביר

וואו מען בעט נאָך גאָט פאַר'ן צאַר.

אַ געוועזענער רוסישער אָפיציר פון גענעראַל פּאָפּעליאַיעוו'ס קאָנטר-רעוואָלוציאָנערער מחנה, פּאָפּאָוו, איז אַ לאַנגע צייט אַרומגעפאָהרען איבער צפון-סיביר. ער האָט אָנגעשפּאַרט אַזש צום איין-אָקעאַן, און דאָרט האָט ער גאַנץ צופעליג ענטדעקט אַ רוסיש דאָרף, וואָס איז אַ העכסט אינטערעסאַנטע ערשיינונג. דאָס דאָרף איז אַרומגערינגעלט פון 3 זייטען מיט אַ געדיכטער טאַיגאָ (איין-בלאָטע) און פון דער פערטער זייט מיט דעם איין-אָקעאַן. דאָס דאָרף איז אָפּגעשניטען פון דער וועלט. אויף אַ שטח פון טויזענדער קילאָמעטער איז נישט צו געפינען קיין מענשליכען ישוב, קיין איין לעבעדיגען מענש. פּאָפּאָוו האָט אין דעם דאָזיגען דאָרף געוואוינט 2 יאָהר און האָט התונה געהאַט מיט אַ מיידעל פון דעם דאָרף

די איינוואוינער פון דעם דאָרף פיהרען אַ פאָלשטענדיג פּרימיטיוו לעבען. עד היום האַלטען זיי אַלס העכסטען הערשער דעם „ווייסען צאַר". אָבער די גאַנצע גאַנצע אונטערטעניגקייט צום „ווייסען צאַר" דריקט זיך אויס בלויז אין תּפילות פאַר זיין געזונד. דערביי זענען זיי אָבער עד היום מתפלל פאַר דעם ערשטען ראָמאַנאָוו אַלעקסיי מיכאַלאָוויטש, וועלכער איז ביי זיי געבליבען אַ לעגענדאַרישע געשטאַלט. פערשטעהט זיך, אַז קיין שום אינסטיטוציעס זענען אין דאָרף נישטאָ. עיינוואוינער זענען דאָרט פערהאַן בסך-הכל 38 פאַמיליעס.

אין דאָרף שטעהט אַ צערקווע, וועלכע האָט עטליכע לעכער אין די ווענט און סופיט. די דאָזיגע לעכער זענען געמאַכט געוואָרען דערפאַר, כדי די רוחות זאָלען נישט בלייבען לאַנג אין צערקווע און זאָלען באַלד אַרויף אין הימעל. וועגען אַ קאַלענדאַר הויבען זיי דאָרט אפילו נישט אָן צו וויסען. וועגען די ימים-טובים מאַכען זיי אָפּ צווישען זיך, אַז דעם און דעם טאָג זאָל געפייערט ווערען דער און דער יום-טוב. אין אַזאַ יום-טוב עסט מען אַ סך פלייש, פיש, צוואָרעך און געקאָכטע פוטער. נאָכ'ן עסען לעגט מען זיך שלאָפען און אויף מאָרגען נעמט מען זיך ווידער צו דער געוועהנליכער אַרבייט. די איינוואוינער בעשעפטיגען זיך אויסשליסליך מיט פיש-פאַנג און יאַגד. זומער לאָזען זיי זיך אין ים כאַפּען פיש און ווינטער אין די טונדרעס, יאָגען חיות. צו בעלייכטונג נוצען זיי פיש-אייל. קיין ברויט האָבען זיי נישט און זיי ווייסען אפילו נישט, וואָס דאָס איז אַזוינס. די איינוואוינער פון דאָרף רעדען רוסיש, אָבער מיט אַ צומיש פון אַלט-סלאַווישע און טונגוסישע ווערטער. אַ סך ווערטער זענען דאָרטען איינגאַנצען אומבעקאַנט. זיי ווייסען נישט, למשל, וואָס דאָס איז אַזוינס אַ טיש, אַ שטול, אַ סאַמאָוואַר. זיי הויבען אויך נישט אָן צו וויסען וועגען דער גרויסער מלחמה, וועגען דער רעוואָלוציע, באָלשעוויקעס א. אַ. וו.

אַז מען דערצעהלט זיי וועגען הויכע הייזער, אויטאָמאָבילען, באַהנען א.אַ.וו. שמייכלען זיי און גלויבען נישט. די אַלטע לייט ווערען ביי זיי כמעט פערגעטערט. דער עלטסטער זקן אין דאָרף ווערט ביי זיי געאַכט און מ'דינט צו איהם שיער נישט ווי צו אַ גאָט.

אַוועק געהן צו ווייט פון זייער דאָרף האָבען זיי נישט ליב און דערמיט ערקלערט זיך, וואָס זיי זענען געבליבען ביים זעלבען לעבענס-שטייגער, ווי מיט עטליכע הונדערט יאָהר צוריק, ווען זייערע אָבות זענען אַהין מגולגל געוואָרען.

האַנדעלס-בעציהונגען צווישען א"י און סאָוויעט-רוסלאַנד.

מאָסקווע. (י.ט.אַ.) ה' גלעזער, וועלכער איז מיט אַ קורצער צייט צוריקגעשיקט געוואָרען פון ארץ-ישראל, האָט געגעבען אַנ'אינטערוויאו אַ מיטאַרבייטער פון ער „עקאָנאָמיטשעסקאַיאַ זשיזן", וועגען דעם איצטיגען צושטאַנד פון די האַנדעלס-בעציהונגען צווישען רוסלאַנד און ארץ-ישראל, סיריען און עגיפּטען. די רוסיש-פּאַלעסטינישע האַנדעלס-געזעלשאַפט, האָט ה' גלעזער ערקלערט, איז געגרינדעט געוואָרען אין יאָהר 1923 אין יפו מיט'ן צוועק צו בעניייען די האַנדעלס-בעציהונגען צווישען רוסלאַנד און ארץ-ישראל. אין יאָהר 1912 האָט מען עקספּאָרטירט פון רוסלאַנד קיין ארץ-ישראל סחורות אין ווערט פון 100,000 פונט און פון ארץ-ישראל קיין רוסלאַנד אין ווערט פון 45,000 פונט איצט האָבען זיך דעריבער געעפענט נייע גרויסע מעגליכקייטען פאַר'ן עקספּאָרט פון רוסלאַנד קיין ארץ-ישראל.

אין וואַלד פון ליידענשאַפטען.

(299 (ראָמאַן).

לאָרא האָט הילכיג אויסגעשריגען, און אַוועקגעלאָפען אין דעם ווייטסטען ווינקעל פון קעלער.

דאָרט איז זי געבליבען שטעהן, ציטערענדיג פאַר שרעק.

— עס וועט אייך נישט לייכט זיין זיך אַנ'עצה צו געבען מיט איהר, גראַף באַטיאַני! — האָט זיך פראַנק געווענדעט צו זיין בעגלייטער — איך וואָלט זיך בעסער געוואונשען צו געהן אויף א ווילדער חיה, ווי אויף אַ פרוי, וואָס האָסט מיך!

דער כלומרשטער גראַף באַטיאַני האָט דערויף גאָרנישט געענטפערט. ער איז געשטאַנען פערשטעלט דאָס פנים מיט די הענד, און זיין ברוסט האָט זיך האַסטיג און אומרוהיג געהויבען.

— איהר אָבער, גראַף באַטיאַני, וועט זיך דאָך מיט איהר אַנ'עצה געבען! — האָט דער אַלטער פאָרטגעזעצט — א הר ווייסט, ווי צו נעהמען זיך צו דער זאַך! איהר דאַרפט דאָ האַנדלען מיט לאַסקעס און מיט א בייטש! איך פערזיכער אייך, גראַף באַטיאַני, אַז א בייטש קאָן דאָ א סך העלפען!

— איהר גאָט-לעסטערער! — האָט לאָרא פלוצים פערביטערט אויסגעשריגען - איהר אליין האָט זיך געשוואוירען, אַז איהר וועט מיך אָפּפיהרען צו מיין מאַן! מיט אַ מינוט פריהער האָט איהר זיך געשוואוירען, און איצט ברעכט איהר שוין אייער שבועה!

דער אַלטער פראַנק האָט חוזק'דיג א שמייכעל געטון.

— וואָס רעדט איהר? — האָט ער געענטפערט — שוין-זשע האָב איך געבראָכען די שבועה? שוין-שע האָב איך געזאָגט א ליגען, ווען איך האָב אייך פערזיכערט, אַז איך וועל אייך צוריק צוזאַמענפיהרען מיט אייער מאַן? איהר קענט דען אָפּלייקענען דעם פאַקט, אַז איהר האָט חתונה געהאַט מיט דעם גראַף באַטיאַני אין דער אנוועזענהייט פון דעם גאַנצען הויף פונ'ם פירשט פון נאַסויאַ? פרעגט איך אייך, אדרבא, בין איך דען שולדיג, וואָס אין דער חתונה-נאַכט זענט איהר ענטלאָפען מיט דעם רויבער לויכטער? איך בין אַנ'ערענטליכער מענש, און איך האָב פיינט עוולות!.. איצט, אַז איך האָב געפונען א פערעל, גיב איך איהם איבער צו זיין געזעצליכען בעל-הבית!

— פיהר זי צו צו מיר! — האָט מיט א פערשטיקטען קול אַרויסגערעדט דער כלומרשטער גראַף באַטיאַני.

— איהר ווילט נאָך, אַז איך זאָל זי צופיהרען צו אייך?

— האָט זיך אהרן פראַנק מאָדנע פונאַנדערגעלאַכט — איבעריגענס, זענט איהר גערעכט! איך בין אייך מחויב איבערצוגעבען די סחורה פון האַנד צו האַנד! איך וועל עס טון, און איך בעט אייך נאָר, אַז איהר זאָלט אייער זאַך אויף ת כף ערלעדיגען!

ער איז צוגעגאַנגען צום כלומרשטען גראַף און איינגערוימט איהם אויפ'ן אויער:

— איהר ווייסט דאָך אַליין, אַז היינט נאָך דאַרף איך אַוועק אין פרייסישען לאַגער, כדי צו פערענדיגען די פראַגע מיט'ן איבערגעבען די שטאָט פאַר אַ מיליאָן טאַלער! איצט זעהט איהר שוין, אַז איהר זענט אַ מזל'דיגער: איהר וועט האָבען די שענסטע פרוי, און אַלס אַ צוגאָב וועט איהר בעקומען אַ מיליאָן טאַלער! ס'איז, בנאמנות, אייך מקנא צו זיין!

אהרן פראַנק איז פאַמעליך צוגעגאַנגען צו לאָראַ'ן, אָבער איידער נאָך ער איז צו איהר צוגעקומען, האָט זי זיך אַ וואָרף געטון צו די פיס פון דעם כלומרשט'ען גראַף באַטיאַני.

— האָט אויף מיר רחמנות, גראַף באַטיאַני! — האָט זי אויסגערופען — דערוועלט כאָטש איין מאָל, אַז אַ מענשליך האַרץ קלאַפּט אין אייער ברוסט, און אַז עס קאָן אין אייך דערוועקט ווערען אַ רחמנות-געפיהל! אויף אייער בעפעהל האָט מען מיך און מיין מאַן געבונדען מ ט שטריק און אריינגעוואָרפען אין טייך! דורך אַ נס זענען מיר געראַטעוועט געוואָרען, גאָט'ס האַנד האָט אונז אָפּגעראַטעוועט פון אונטערגאַנג! אַדורכמאַכענדיג טויזענדער סכנות, זענען מיר אַרויס אויף אַ ברעג! א סימן — גאָט אַליין איז פאַר אונז! היינט, צי וועט איהר, א שוואַכער מענש, זיך שטעלען געגען זיין מעכטיגען ווילען? גראַף באַטיאַני, געדענקט, פערזינדיגט זיך נישט מעהר! רופט נישט אַראָפּ אויף אייער קאָפּ גאָט'ס גרימצאָרן! ווי נידעריג איהר זענט געפאַלען, גראַף באַטיאַני! איהר ווילט מיך אָפּקויפען פאַר געלד — קויפען די, וועלכע וועט אייך פיי-ווי קיינמאָל נישט געהערען! איהר קאָנט מיך צווינגען זיך אָפּצוגעבען צו אייך, נאָר אין אייערע אָרעמס וועט איהר טוליען אַ גוף אָהן אַ נשמה, אָהן אַ האַרץ! גוטוויליג וועלען מיינע הענד אייך קיינמאָל נישט אַרומנעהמען; גוטוויליג וועל איך אייך קיינמאָל נישט א קוש טון, און גלויבט מיר, אַז איך וועל געפינען א וועג ווי צו שטאַרבען, ביי דער ערשטער לאַסקע, וואָס איהר וועט מיך אָנצווינגען! יאָ, איך וועל געפינען אין זיך גענוג קראַפט צו אַוועקשטאַרבען! ביי אייער גאַנצער מאַכט וועט איהר נישט זיין אימשטאַנד צו אויפהאַלטען מיך בייַ'ם לעבען!

— ווייס איך... די צייט שטעהט נישט! — האָט דער אַלטער פראַנק איהר איבערגעשלאָגען די רייד - איך דערקאָן אייך עפּיס גאָרנישט, הער גראַף! איהר שטעהט זיך רוהיג און הערט זיך צו, ווי זי פּלאַפּלט נאַרישקייטען! שוין צייט איהר זאָלט זי אַוועקנעהמען פון דאַנען!

דער כלומרשטער גראַף באַטיאַני האָט פּאַמעליך אויסגעצויגען די הענד, א כאַפּ געטון לאָראַ'ן און אויפ'ס כוח זי צוגעצויגען צו זיך.

ער האָט זי פעסט אַרומגענומען.

לאָראַ האָט געפיהלט, ווי ליידענשאַפטליך ער דריקט זי צו צו זיך, און ווי זיינע ליפּען האָבען זיך שטאַרק איינגעוויגען אין איהרע.

זי האָט זיך אָפּגעשאָקעלט, אָבער נישט מיט כעס און עקעל. זי איז געווען פערוואונדערט, איבערראַשט.

אין דעם זעלבען מאָמענט האָט זי זיך אַליין אַ וואָרף געטון אין די אָרעמס פון דעם כלומשטען גראַף, און איהרע ליפּען האָבען זיך פעראייניגט מיט זיינע אין אַ הייסען לאַנגען קוש.

(פאָרטזעצונג קומט).

בריליאנטען
קויפט און צאָהלט די העכסטע פּרייזען

לאָמבאַרד-קוויטעז
גאָלד-, קינסטליכע צייהן אויך צובראָכענע בּיזשוטעריע

I. FIJAŁKO, Piotrkowska 7, tel. 31-46

באַמערקונג: היינט ביליגער געלעגענהייטליכער אויספערקויף פון חפצים. 790

---

28 | נאָר | 28 | נאָר | 28

פערקויפט נישט אייער

מעבעל,

דיוואַנעס, פעלצען, אָנצי-ער, ניי-מאַשינען אד"וו, בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די לאַנג-עקזיסטירענדע פירמע

ח. ראָזניק, בענעדיקטא 28

נאָר איך צאָהל די העכסטע פּרייזען!

בעמ.: ביי מיר אויך לאַגער שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל און נייע צושטאַנד, פּרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראַל!

28 | נאָר | 28 | נאָר | 28

Dr. ALTERMAN-GURFEL

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע.

Piramowicza 10.

נעהמט אָ' פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג 167

Dr. med.

EYCHNER JAKÓB

Aleja I-go Maja 16, Tel. 11-24

אינערליכע און קינדער קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 6—7 אין אָוו., זונטאָג פון 3—4 נ"מ. 1646

Dr. Adam GROSGLIK

27 Aleje Kościuszki 27.

הויט און וועניריש קראַנקהייטען.

רענטגען און ליכט-היילאינסטיטוט

נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוונד. 111

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

פּרייזען ביליגע! באַראַטונג אָהן געצאָהלט

שפּאַרט געלד!

פון אַלטע בּינדעס און קראַוואַטען ווערען איבער געמאַכט אויף נייע שלייפלעך און קראַוואַטען ווי אויך פערשידענע בּינדעס צו ווענדען און פון נייע שטאָפען

צו ביליגע פּרייזען.

ביי הערשכאָוויטש וואָלבאָרסקא 31.

רענטגען-אינסטיטוט

רעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַכאַווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	10-11 2-3 $6^1/_2$–$7^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט- און געשלעכטס קר.	10–11 1–2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַראַק	אויגען-קראַנקהייטען	1-2 7-8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12-1 8-7
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	$11^1/_2$-1 5-6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע קראַנקהייטען	3-4 ו 1-2
ד"ר ווײַנבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	11-1 $5^1/_2$-7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	4-6 10-12
ל. פּרוסאַק	צאָהן-ארצט	2–10
נ. ראָזעס	צאָהן-ארצט	4–7

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאַ-אַנען, מאַסטען, א אז. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פּאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאר שמאַלער.

אָנפאַנגען נעמען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

חיוּים אין דער שטאָט.

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען, אַז דאָס

מעבעל-געשעפט

פון פלאַכאָוויטש און רעכט

145 פּעטריקאַוער 145 אין הויף

האָט זיך פערגרעסערט און בעזיצט אויף לאַגער א גר. אויסוואַהל פון שלאָף-צימער, עס-צימער, ביורא-איינריכטונג, קוכעי-מעבעל, ווי אויך ענצעל-געגענשטענדע אַלעס פון אייגענע אויסאַרבייטונג

בעמערקונג: מיר קויפען אויך געניצטע מעבעל און צאָהלען די העכסטע פּרייזען. 387

פאַר באַר! אויף וועקסעל!

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואָלינס . י	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	9—10.30 4—5.30
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	10—12 5 - 6
ד"ר לוביטש	הויט- און געשלעכטס קר.	11—1
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	12—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30-2
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 - 3
ד"ר בּערגסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	3 - 4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּר ד. שטערונגען ווי שטאַמלען א. ז. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען געמאַכט אַלע ארט אַנאַליזען, ווי אורינ-פּלעגמא און בלוט. 2120

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-ארצט	9 2 נ.מ.
ד"ר לאָזשינסקא סטאַראַזאַלסקא	צאָהן-ארצט	3 – 7.30

קינסטליכע ציינער, קאַראָנען, מאַסטען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעגליך זונטאָג.

וויזיטן 3 זלאָטעס.

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

זוואַנעס, פעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו.

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזיעלנא)

מעבעל-געשעפט, (פּריוואַט-וואָהנונג שענקעוויטש 29). ביי מיר איז שטענדיג פאַרשיד. געניצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1574

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!

און טאָמער יאָ? זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביורא פּעטריקאָווער 18, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אַלערליי ביטען לויט'ן אויסטאָוו, קלאָווערס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אָמאָזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען - וועגן קאָנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס אין אַלע מאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַכויזיעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503

שנעל, רעעל און ביליג!

וויכטיג פאַר לעטניקעס!

בעפאָר איהר געהט קויפען, איבערצייגט אייך, - דאָס נאָר אין דער פאַבריק

ש. שוואַרצאַווסקי

פּאָלנאָצנאַ 24 טעל. 31-85

בעקומט איהר שטעטס אויף לאַגער אין גרויסען אויסוואַהל:

פאַטענטירטע פעלד-בעטען פון דער בעוואוסטער מאַרקע „Palma-Patent" מיט א גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר.

מעטאַל-בעטען, לעשאָהעס, האַמאַקעס, קינדער-בענקלעך, קינדער-שפּאַציר-וואָגענס אין- און אויסלענדישע.

פעלד-בעטען מיט ווענטלעך צו 18 זל. און פאַלאַטקע-14 זל.

אַלעס צו קאָנקורענץ-פּרייזען!

קאָנצעסיאָנירט דורך דער עלעקטראַזניע.

ווער סוויל האָבען א ליכטיג לעבען!

זאָל קומען צו דער בעוואוסטער פירמע

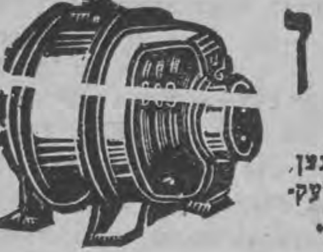

ב. ראַטביין

קאָנסטאַנטינער 3

וועלכע פיהרט אויס אַלע אַרט עלעקטרישע אַנלאַגען, ליכט און קראַפט גרויסער אויסוואַהל פון עלעקטרישע אַרטיקלען. צו ערמעסיגטע פּרייזען.

קומט און איבערצייגט אייך!

ראַטעוועט דאָס געזונד!

די גרעסטע וועלטליכע מעדיצינישע פּערזענליכקייטען האָבען בעשטעטיגט, אַז

75 פּראָצ. קראַנקהייטען שאַפען זיך פון עצירות.

א קראַנקער מאָגען איז די הויפּט-סיבה פון די פערשידענסטע קראַנקהייטען, פערגיפטונגען, דאָס בלוט און שאַפט א שלעכטע שטאָף-וועקסלונג.

די בעוואוסטע פון 48 יאָהר אויף דער גאַנצער וועלט

ZIOŁA z GÓR HARCU D-ra Lauera

ווי עס האָבען בעשטעטיגט די פּראָפעסאָרען פון בערלינער אוניווערזיטעט ד"ר פ. לעידען, ד"ר מאַרטין, ד"ר האָכפעטער און א סך אַנדערע בערימטע דאָקטוירים, זענען אַן אידעאַל-מיטעל אויף געזונד צו מאַכען דעם מאָגען, פערניכטען דאָס עצירות (פערהאַרטונג), זענען דאָס אונפערטרעטענדסטע ריינעגונגס-מיטעל, פערלייכטערן די פונקציע ביי די פערדייאונגס-אָרגאַנען, פערשטאַרקען דעם אָרגאַניזם און ערוועקען אַפּעטיט.

Zioła z Gór Harcu D-ra Lauera פערניכטען דאָס ליידען אויף דער לעבער נירען, גאַל-שטיינער, העמאָראָיען, רעוּמאַטיזם און אַרטעריעס, קאָפּוועהטאָג, אויסשיטונג און לישאַיעס.

Zioła z Gór Harcu D-ra Lauera זענען בעשענקט געוואָרען אויף די דאָקטוירים-אויסשטעלונג מיט אויסצייכנונגען און גאָלדענע מעדאַלען אין באַדען, בערלין, וויען, פּאַריז, לאָנדאָן און א סך אַנדערע שטעדט. טויזענדער דאַנקזאַגונגען האָט בעקומען ד"ר לאַוער פון אויסגעהיילטע פּערזאָנען.

פּרייז פון א האַלבע שאַכטעל 1.50 זל., דאָפּעלטע שאַכטעל 2.50

פערקויף אין אַפּטייקען און אַפּטייק-סקלאַדען

באַמערקונג: היט אייך פאַר אָהנגעווערטיגע נאָכמאַכונגען.

רעפּרעזענטאַנט אויף פוילען: Józef Grossman, Warszawa, Chmielna 49

Artystyczny Zakład Fotograficzny

„POLONJA"

שוו. יערזשעגאָ 19 (יעקאַטערינעבורסקע)

איך מאַך דערמיט בעקאַנט, אַז אין מיין אַטעליער ווערען אויסגעפערטיגט פּערשידענע פאָטאָגראַפישע אַרבייטען, ווי: גאַבינעט, וויזיט בילדער, גרופּען-בילדער, פּאָסטקאַרטען, ווי אויך גרויסע פּאָרטרעטען אין נאַטור-פאַרבען צו קאָנקורענץ פּרייזען. דאָס פּאָזירען לויט די נייעסטע מאָדע — אויפ'ן פערלאַנג בעקומט מען ביי מיר פערשידענע קליידונג צום פאָטאָגראַפירען אָהן צאָהלונג.

פאַר פעראיינען, אַרטיסטישע קרייזען מיט 30 פּראָצענט ביליגער!

שניידט אויס דעם קופּאָן!

מיט אַכטונג

י. גוטערמאַן.

באַמערקונג: צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 3 ביז רוג צמענטאַרנאַ, רוג יאָזשעפאַ

4 פּאָסט-קאַרטען ספּיאַ ברוין דאָפּעלט רעטושירט נור 2.50 זל. גילטיג פאַר 1 פּערזאָן. דעם קופּאָן מיטברענגען

SOL

CIECHOCIŃSKA kąpielowa w woreczkach a 50 kg. nabyć można w hurtowni „GRANIT" Zielona 11. 789

אַבאָנאַמענטס-פּרייזן:

אַנאָנסען-פּרייזן:

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.